

1654

On. Biblioteca

Palatului Cultural

Arad

C I A

2 Lei

Redacția și administrația:

Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:

 Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Ziarul de afirmare românească al Ținutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

 Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

 Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 lei

 Director administrativ:
Dr. NICOLAE ILIEȘIU

Nouii membri

consiliul superior economic
BUCUREȘTI, 22 (SIR). — M. S. RE-
LE A SEMNAT DECRETUL PRIN
D. NICOLAE CARANFIL,
MINISTRU ȘI DR. SZASZ PAUL,
PREȘEDINTELE SOCIETĂȚILOR
MAGHIARE, DIN TRAN-
SILVANIA, AU FOST NUMIȚI MEM-
BRI ÎN CONSILIUL SUPERIOR ECO-
NOMIC.

Negocierele

japono-sovietice au ajuns la un impas

Helsinki, 22. (Rador.) — Agenția Domei
a negocierele japono-sovietice din
Nomohan, privitoare la modalită-
executării armistițiului dela 15 Septem-
au ajuns la un impas. Dificultățile s'ar
produs în legătură cu schimbul de priso-

Regele Suediei

mulțumeste președintelui Roosevelt

Washington, 22 (Rador.) — În nume-
Statelor nordice, reuniți la
Stockholm, Regele Suediei a adresat
președintelui Roosevelt o telegramă prin
care îi arată cât de mult a fost prețuit
dragii său de simpatie, „care ne-a
fost sprijin de încurajare.”

Vapor suedez scufundat în nordul insulelor Shelland

Stockholm, 22. (Rador.) — Vaporul sue-
Gustav Adolf”, din Goteborg, de 1450
a fost scufundat în nordul insulelor
Shelland. Echipajul de 19 oameni au fost

O desmintire a Vaticanului

Cetatea Vaticanului, 22. (Rador.) — Se
desminte că Vaticanul ar avea vreo cunoș-
despre un „pact spiritual anticomu-

O.S.! Mathilde se scufundă

MANILLA, 22 (Rador.) — Un sem-
O. S. a fost primit aci din partea
New-Mathilde, care cerea
imediat, deoarece se scufunda.
Marea Chinei.
un vapor britanic cu acest nume
cunoscut aci. Se crede că el este de
americană.

U. R. S. S. nu a adresat nouii cereri Finlandei Declarațiile d-lui Erkki, ministrul de externe finlandez

HELSINKI, 22 (Rador.) — D. Erkki,
ministrul de externe a făcut următoare-
le declarații corespondentului agenției
Reuter:

Conversațiile sovieto-filandeze au
fost duse într'un spirit amical fără a se
exercita vreo presiune.

În cazul când în același spirit ar dom-
ni și în viitor, o soluție satisfăcătoare
va putea fi găsită.

D. Erkki a confirmat că d. Tanner,
ministrul de finanțe va face parte din
delegația filandeză care pleacă Sâmbă-
tă seara la Moscova. Dsa a desmintit
că noui cereri ar fi fost prezentate de
Uniunea Sovietelor și a adăugat că nu
se așteaptă ca asemenea cereri să fie

făcute de aci înainte. Dsa a desmintit
ceasemeni că Moscova ar fi cerut ca d.
Pasikivi să-și grăbească înapoierea la
Moscova.

Finlanda este mai plină de încredere
după conferința Statelor nordice, din
Stocholm. Întreaga Scandinavie și
continentul american au dat dovadă de
comprehensiunea situației Finlandei
și-au acordat acesteia tot sprijinul lor
moral.

D. Erkki a încheiat referindu-se la
măsurile militare luate de Finlanda, ca-
re față de recente evenimente din Ma-
rea Baltică, a fost obligată să ia măsu-
ri de prevedere pentru apărarea inde-
pendenței și neutralității ei.

Un submarin german scufundat de un vas britanic

Londra, 22 (Rador.) — Ministerul
informațiilor comunică detaliile primei
lupte între un submarin german și un
vas comercial britanic înarmat. Vaporul
de comerț plecase spre America de Sud,

când a fost atacat de un submarin. Tu-
nurile sale au intrat imediat în acțiune.
După un schimb de focuri, submarinul
a fost atins. Curând după aceasta, un
distrugător britanic a sosit cu toată in-
țelea și a scufundat submersibilul.

Contele Ciano a semnat acordurile privitoare la tran- sferarea cetățenilor germani din Italia în Reich

Roma, 22 (Rador.) — Contele Ciano,
ministrul de externe a semnat azi, împre-
ună cu Von Mackensen, ambasadorul
Germaniei, acordurile privitoare la
transferarea cetățenilor germani și a
alegerilor germane din Adigele superior
în Germania.

Emigrarea alogenilor cari vor cere na-
ționalitatea germană, trebuie să aibe loc
cel mult până la 31 Decembrie 1942.

Transferul averilor se va face pe pia-
ță liberă, fiind protejată în cea mai lar-
gă măsură.

„Niciodată n'am cerut ca Anglia să se predea”

Discursul d. Lloyd George ținut în fața alegătorilor săi

LONDRA, 22 (Rador.) — D. Lloyd
George a luat Sâmbătă cuvântul la Car-
navon, în fața alegătorilor săi, spre a
le da explicații asupra recentului său
discurs din Cameră. A declarat că a fost
acuzat pe nedrept, de a fi propus ca An-
glia să se predea. Niciodată n'am cerut
ca Marea Britanie să implore pacea cu
orice preț, ca și cum am fi învinși. Am
cerut numai de a folosi prilejul de a tra-

ta, care poate să fie ultimul pentru ani
întregi, înainte ca oroarea indescriptibi-
lă și calamitatea unui mare războiu, să
aducă moartea în milioane de case din
numeroase țări. Realizarea țelurilor no-
astre prin mijloace pașnice, e preferabilă
unei acțiuni pline cu riscuri. Niciodată
insă n'am cerut ca Marea Britanie să se
predea. Aceasta ne-ar dezonoara.

Un sfert de milion de tineri s'au înrolat în armata britanică

LONDRA, 22. (Rador.) — În cursul zilei
de Sâmbătă, un sfert de milion de tineri în
vârstă de 20—22 ani s'au prezentat în fața
birourilor de înregistrare din tot cuprinsul
regatului unit, spre a fi înrolați. Este prima
chemare sub arme făcută pe baza procla-
mației.

ALARME AERIENE LA LONDRA SI NANCY

Nancy, 22. (Rador.) — Între orele
10.15—10.45 s'a dat alarma antiaeriană.
Artileria antiaeriană a început să tragă im-
potrivă unor avioane care s'au îndepărtat
apoi spre Nord.

Londra, 22. (Rador.) — Sâmbătă după-
amiază s'a dat alarma antiaeriană pe coasta
de Nord-Est a Angliei.

DOMINIONURILE NU DEZERTEAZA DELA DATORIE

LONDRA, 22. (Rador.) — COLONELUL
BENEVES REITZ, MINISTRU ÎN GU-
VERNUL SUDAFRICAN A DECLARAT
REPREZENTANTULUI AGENȚIEI REU-
TER, CĂ A SOSIT LA LONDRA SPRE A
LUA PARTE LA CONFERINȚA MINI-
STRILOR DOMINIONURILOR, CU CABI-
NETUL BRITANIC DE RĂZBOI EL A DE-
CLARAT CĂ NUMEROȘI DINTRE CEEI
CARI AU FOST FAVORABILI NEUTRA-
LITĂȚII, ÎȘI DAU SEAMA ACUM CĂ NU
AR MAI PUTEA ȚINE CAPUL SUS, DA-
CĂ AM DEZERTA DE LANGA ALIAȚII
NOȘTRI ÎN VREME DE RĂZBOIU, DUPA
CE I-AM ASIGURAT DE PRIETENIA
NOASTRĂ ÎN TIMP DE PACE.

MINELE GERMANE PLUTESC PE MARE

Londra, 22 (Rador.) — Din cauza
furtunilor de pe mare, din ultimele zile
— anunță Havas — mai multe mine pro-
venite din câmpurile de mine germane
dela Ulfung, situat între insulele dane-
ze Zelan și Moen au fost smulse de va-
luri și plutesc spre Est și Nord. La Ste-
vens Klint, la sud de Copenhaga a putut
fi provocată explozia a șase din ele. Alte
17 au fost văzute explodând în larg. Va-
poarele au fost înștiințate de Vineri se-
ara, despre această stare de lucruri pen-
tru a evita zonele periculoase.

Mare manifestație populară la Palermo

Palermo, 22 (Rador.) — O mare mani-
festație populară s'a desfășurat în Pa-
lermo prilejul reuniunii consiliului na-
țional al partidului fascist și al începerii
lucrărilor de bonificare a terenurilor de
cultură din Sicilia.

Aferares își continuă drumul

Londra, 22 (Rador.) — Vasul de co-
merț portughez „Alferrarede”, care a
fost oprit la 1 Octombrie, în marea Mă-
necii, de un submarin german, a sosit
la Porto.

După ce s'au verificat documentele
de bord ale vasului, comandantul sub-
marinului a lăsat pe „Alferrarede” să
și continue drumul.

Și vreo doi, trei bănațeni...

În vederea congresului pe care bătrâna și glorioasa noastră „Astra” era să-l țină la începutul lunii Septembrie la Cluj, dar care din cauza evenimentelor s'a amânat pentru zile mai calme, revista „Gând Românesc” din capitala Ardealului (revistă de cultură editată de „Astra”) și-a închinat toate cele vreo trei sute de pagini ale ei unui gând de sinteză: **Douăzeci de ani de viață spirituală în Ardeal.**

Sunt trei sute de pagini într'adevăr impresionante. Pana bătrânului academician, istoric și profesor universitar Ioan Lupuș face intrarea în materie printr'un atrăgător studiu asupra adevăratelor gânduri ale Regelui Carol I în legătură cu românii din fosta Ungarie („Carol I și Transilvania”), iar pe nele cărturarilor mai tineri vin să arate cu cât au contribuit descălecerile ardelenesti din trecut, — descăleceri de voievozi, de negustori, de ciobani și de cărturari — la încheierea formelor de viață românească în vechile Principate și în România de dinainte și de după războiul Independent. Alții, iarăși, tot din trece tineri, descriu contribuția noului Ardeal la patrimoniul cultural, artistic și literar al țării întregite, și arată care este forma spirituală a acestui nou Ardeal, cu ce valori și în ce tinere s'a fixat el în marele patrimoniu spiritual al românilor cari de douăzeci de ani trăiesc în țara lor mărită dintre Tisa și Nistru.

Nici gânduri de polemică, nici dorința de a rosti incriminări în vederea vreunui mare proces, de intenții măcar, nu călăuzesc pana noastră când venim cu unele amendamente și puneri la punct în legătură cu scrisul unora dintre colaboratorii revistei dela Cluj.

Arătam, pur și simplu, că Banatul a fost expropriat de unele din valorile și din măndriile sale cele mai mari în multe din studiile revistei din capitala Ardealului. Greșeala e cu atât mai mare, cu cât valoarea intrinsecă a acestor studii e remarcabilă, concluziile lor putând fi îscălite de orice cărturar obiectiv, de orice observator atent al fenomenului istoric și cultural din trecut și din cei douăzeci de ani dela Unire încoaci.

E necesar să precizăm, dela început, că seniorul colaboratorilor revistei clujene, d. prof. universitar Ioan Lupuș, n'a procedat la nici un fel de expropriere în dauna Banatului. În amintitul d-sale studiu se vorbește peste tot de românii din Transilvania și Banat, iar unde este cazul, dsa amintește fără sfială diverse figuri și cazuri din Banat (căpitanul Moise Groza din Banat, pag. 140, etc. etc.) În această atitudine a d-sale ne place să vedem obiectivitatea istoricului, ținuta elegantă a academicianului, care înțelege să dea fiecăruia ceea ce i se cuvine.

Am putea spune că e o lecție pe care vechiul cărturar încărcat de merite al Ardealului o servește, poate fără intenție, dar cu atât mai multă semnificație, celor mai tineri dela „Gând Românesc”, cari au încercat să rezume cei douăzeci de ani de viață spirituală ai Ardealului fără a aminti, nici măcar incidental, că unele din valorile citate de ei își au rădăcinile adânc înfipte în solul Banatului, în Banat s'au născut, orizonturile și atmosfera de aici le-au dat primele îmbolduri spre creație, și duc cu ei nostalgia acestor orizonturi, ori unde și-ar depăna firul vieții, ori cum i-ar fi înțeles sau nu i-ar fi înțeles, ori cum i-ar fi răsplătit sau nu i-ar fi răsplătit locul natal.

La pag. 298, un colaborator al revistei „Gând Românesc” vorbește despre activitatea folklorică și creatoare a compozitorului ardelen Sabin V. Drăgoi. În tot acest studiu, Sabin V. Drăgoi este „compozitorul ardelen”, când o hume'ntregă și toată literatura de specialitate știu că Sabin V. Drăgoi e bănațean prin naștere și e directorul conservatorului de muzică din Timișoara.

ra, unde a trăit în toți cei douăzeci de ani de viață spirituală ai Ardealului pe care-i rezumă „Gând Românesc”, unde și-a scris toate, dar toate compozițiile care au alăturat numelui său nimoul genului. Numai din notele cari însoțesc acest studiu, cetitorul neprevenit ar mai putea bănuși că Sabin V. Drăgoi are oarecari vagi legături și cu Banatul, fiindcă majoritatea operelor sale publicate s'a tipărit la o editură timișoreană. Dar faptul acesta ar putea trece și neobservat, sau ar putea fi taxat ca o pură întâmplare, de vreme ce autorul nu vorbește decât de compozitorul ardelen Sabin V. Drăgoi . . .

Tot astfel se prezintă și cazul sculptorului Ladea. Un critic de artă de incontestabilă valoare, un spirit de luciditate d-lui V. Beneș, până atentă la nuanțările cele mai ascunse ale creației plastice, drămuitor și ierarhizator extrem de scrupulos și de corect, spune că „Romulus Ladea este personalitatea cea mai tipică ardelenă”. În întreg studiul d-sale, în care numele lui Ladea îi revine de nenumărate ori sub pană, în care Ladea este arătat drept ceea ce într'adevăr este: șef de școală și sculptor de realizări puternice și serioase, — Ladea mereu ardelenul, numai ardelenul.

Inclinăm a crede că d. Beneș nu știe că Romulus Ladea e din Ticvaniu de lângă Oravița. Formele lui Ladea, — spune d. Beneș, — au rotunjimea care amintește înălțuirea bătrână a culmilor de dealuri ce înconjură câmpia...” și e foarte adevărat, dar nu câmpia ardelenă, cum crede tânărul și eminentul critic. Nu, pentru că ceea ce încântă și a inspirat pe sculptorul Ladea a fost câmpia bănațeană, care, privită de pe colmele dela Ticvani și de pe dealurile dinspre Oravița, își oferă atât de generos încântătoare și splendore. Iancu Bobu și alte figuri cari au lăsat cu filosofie lor origină asupra vieții dără adânc în sufletul și în gândirea lui Ladea, sau au dictat uneltelor sculptorului liniile cari i-au adus faima, sunt din Ticvaniu Banatului, au trăit și mai trăiesc și azi aievea pe acolo. E plină valea Carasului de basme și de figuri vii cari i-au îmboldit pe Ladea să dăltuiască ani de zile la acel Iovan Iorgovan care așteaptă să fie turnat în bronz de mărime impozantă, pentru a fi așezat pe soclu undeva în liber, pe o colină care să-i asigure măreția perspectivei și a unui orizont potrivit celui ce în baladă izbea cu „braț de buzdugan”. Ladea a descoperit și colina aceasta: e tot la Ticvani, în marginea satului, cu vederea în spre valea unde șerpuește unda clară a Carasului.

Sabin V. Drăgoi și Romulus Ladea sunt, evident, gloriile ale întregului neam românesc, sunt culmi mărețe ale tinerei culturi ce s'a plămădit cu trudă pentru noi toți căți suntem români pe pământurile locuite de români, — dar dacă e vorba de categorisiri pe provincii, noi îi revendicăm pentru noi. Sunt bănațeni de-ai noștri și nimeni nu ni-i poate exproprii, nimeni nu se poate supăra da-

că celor ce, cu sau fără voință ignora-ză acest amănunt, le atragem atenția asupra lui.

La fel e cazul pictorului Aurel Ciupe din Lugoj, pe care „Gând Românesc” îl elogiază atât de frumos în ipostază de ardelen, la fel cazul arhitectului V. Vlad, tot lugoian după extrasul de naștere, dar tot ardelen după revista dela Cluj, și (dacă nu ne înșelăm) tot prin Banat și-a trăit copilăria și subtilul Demian . . .

Ca să punem cât mai mult în evidență lipsa oricărui gând de polemică a rândurilor de mai sus, accentuată și la începutul articolului, vom pune la punct în acest loc și greșala din coloanele „Daciei” de deunăzi, făcută de un colaborator ocazional care n'a îscălit.

Ocupându-se de lucrarea: „Elemente de Iometrie medicală și statistică vitală” a dlui dr. Petre Rămneanțu, șef de secție la institutul de igienă al Universității din Cluj, autorul articolului comite greșeala de a-l face pe d. dr. Petre Rămneanțu ardelen. În realitate, autorul lucrării atât de elogios recenzată de colaboratorul anonim al ziarului nostru e bănațean, născut în comuna Galul mic din județul Timiș-Torontal. D. dr. Petre Rămneanțu a frecventat școala primară în comuna sa natală, apoi liceul real din Vârșeț (azi în Jugoslavia), a terminat la liceul „C. Diaconovici-Loga” din Timișoara, iar după studii universitare strălucite a fost trimis pentru specializare în America, cu o bursă a fundației Rockefeller. E fiu de țărani din Banat, deci de obârșie foarte modestă, și dacă a parcurs cariera pe care a parcurs-o până la vârsta de până acuma (nu are decât 37 de ani) și și-a statornicit în știință un nume care strălucește, e grație unei munci metodice și dârze, e grație perseverenței care caracterizează și pe bănațeni, cel puțin în măsura în care-i caracterizează pe ardeleni. D. dr. Petre Rămneanțu este un colaborator mare de cea mai nobilă și frumoasă esență.

La împlinirea celor douăzeci de ani de viață spirituală ai Ardealului, nu e drept să se retacă partea de contribuție a Banatului la această viață. Mai cu sensă dacă contribuția lui nu-i dintre cele mai negliabile.

George Luca

Pantofăria Fuleky

II. Str. 3 August No. 25

Execută orice comenzi de GHETE moderne, primește și reparațiuni

Pentru 25 Lei

se poate cna la

Cafeneaua „Lloyd”

Reumatici!

Pentru un iernat bun,
Numai nămol la Neptun!
La vindecabil?... vindecare!
La incurabil?... alinare!

Mici dureri să nimicești,
Corpul bolnav să-l îngrijești,
Sunt porunca judecării,
Ea arată arta vieții!

Numai cei ce au fost aci,
Vi le pot adevărați!
Nu pe alții să n'trebați,
Și Băile Neptun vizitați!

Băile Neptun

Timișoara

Radio

Duminică, 22 Octombrie

RADIO ROMANIA. 9.45 Ora religioasă I. C'opote. II. Serviciul religios transmis de la Biserica Domnița Bălașa. III. Predică Gh. D. Mugur; 11.15 Concert George Enescu cu concursul Orchestrei Radio; 13 Ora Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; Radiofonice; Sport Diverse; 13.15 Concert de prânz. Orchestra Petrică Moțoi (voce): Alex. Grozută; 14.00 Concert de prânz. Orchestra Petrică Moțoi (voce): Alex. Grozută; 14 Radio-jurnal; 14.15 Continuarea concertului Orchestrei Petrică Moțoi; 14.50 Spectacole; Știri artistice culturale; Publicații; 15 Vestii și știri agricole; 15.15 Ora satului organizată de Serviciul Social. I. Tie, Rege! (Rugămintele cor); 16.15 Muzică variată (discuri); 17 Ora „Muncă și Voe Bună”: I. Fanfara crăitorilor C. F. R., din Simeria, cond. de citorească V. Jurnalul muncătorilor; 18 Ora: Mersul vremii; 18.17 Fanfara R. CUREȘTL 19.58 Sport: Rezultatele concursului Orchestrei „Lucațaru”; 20.45 Radio-jurnal (I); Rezultatele sportive; D-ra Rodica Bușor (voce); 21.25 Cântec de toamnă, Jean Mosconol (voce); 21.45 Muzică de jazz oferită de casa de naștere „Hudnut”; 22.30 Radio-jurnal (II); 23.15 Muzică usoară din diferite instrumente (discuri); 23.15—24 Dansuri din toate țărilor (discuri).

Luni, 23 Octombrie

Sâmbătă, 21 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică din opere (discuri). RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI 13 Ora; Radiofonice; Sport Diverse; 13.10 Instrumente diferite. I. Doina Sucicel-acordeon; 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului de muzică diferite: V. N. Cucu-Xilofon; 14.30 „Trio Cărăbuș”; 15 Spectacole; Știri artistice și culturale; Publicații. RADIO ROMANIA. 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică literară; 19.17 Enache Bunsuioceanu, solist; 19.30 Quartet de flaute (V. Jianu, Manolache, M. Theodorescu și V. Ciocan); 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI 20 Vechea noastră sezoătoare, de Ap. Cuză; 20.15 Concert de seară Orchestra de salo Radio, dirij. de Const. Bobescu; 20.45 Radio-jurnal (I); Sport; 21 Continuarea concertului Orchestrei de salo Radio; 21.15 Concert de pian, d-ra Nadia Chebab; 21.30 Quartet op. 125 de Schubert; 22.30 Radio-jurnal (II); 22.50 Yvonne Brothier și Yvonne Printemps cântă (discuri); 23.15 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m. 1411,1 kHz. 20 kw.

14 Program muzical; 14.50 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

Marți, 24 Octombrie

RADIO ROMANIA. Ora 12: Ora; Cota Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice; 12.10 Muzică din opere (discuri). RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI 13 Ora; Radiofonice; Sport Diverse; 13.10 Concert de prânz. Orchestra Frații Stănescu (voce: Ion Luitcan); 14 Radio-jurnal; 14.20 Continuarea concertului artistice și culturale; Publicații. RADIO ROMANIA. 19 Ora; Mersul vremii; 19.02 Cronică dramatică și cinematografică; 19.17 Valsuri de Chopin, Brahms și Ravel (discuri); 19.35 Concert în si major de Beethoven; 19.50 Radio-jurnal în limba maghiară. RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI 20 Un vlădică de neuitat: Ion Nanulescu, de Alex. Lascarov-Moldoveanu; 20.15 Petre Munteanu (voce): Romanești; 20.30 Hristache Popescu-Lăscu; 20.45 Radio-jurnal (I); Sport; 21 Selecții din opera „Balul Operei” de Heuberg; Orchestra Radio, dirij. de Th. Rogalski; soliști: D-na Lia Constantinescu-Botez, d-na V. Costescu-Duca, Aurel Alexandrescu și Eugen Popescu; 23.30 Radio-jurnal (II); 22.50 Muzică variată (discuri); 23.45 Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

RADIO BASARABIA

212,6 m., 1411,1 kHz., 20 kw.

14 Program muzical; 14.30 Radio-jurnal; 21 Program muzical; 22 Radio-jurnal.

Circulară a ministerului de justiție în privința celor omiși din listele de cetățenie trimisă rezidenților regali

București, 22 (SIR.) — D. Iamandi, ministru al justiției a trimis rezidenților regali o circulară cu privire la înscrierea în listele de naționalitate, în vederea aplicării instrucțiunilor pentru aplicarea legii promulgate ieri, arătându-se că se va face înscriere în listele de cetățenie ale celor care beneficiază de termenul acordat până la 1 Februarie 1939, dovedind că la 1 Decembrie 1918, sau la 1 Iulie 1921 locuiau într-o comună din Ardeal sau Basarabia la 9 Aprilie 1918.

Primarii din provinciile alipite, care au întocmit listele de naționalitate pe baza decretului lege din 27 Iulie 1939, vor reface aceste liste în conformitate cu noile dispoziții legale și le vor înainta ministerului de justiție cel mai târziu până la 10 Noembrie 1939. Actele pe care se bazează cererile de înscriere vor fi păstrate la primăriile respective și vor fi înaintate ministerului la cerere. Numai după aprobarea acestei listă devine definitivă și se pot face înscrierile definitive în registrele de naționalitate.

Pentru a se evita noi omisiuni în întocmirea acestor liste suplimentare și pentru ca să se termine definitiv situațiile neregulate privitoare la cetățenie, primăriile comunelor imediat ce vor primi această circulară, o vor aduce la cunoștința locuitorilor prin afișare și citire.

Deasemeni, înainte de a trimite ministerului listele întocmite, primăriile le vor afișa și pe acestea, pentru ca cei eventual omiși să poată cere la vreme adăugirea lor.

Cum a fost scufundat vaporul britanic „Clement”

Newyork, 23 (Rador.) — „Newyork Times” anunță că vaporul britanic „Clement” ar fi fost scufundat acum câteva timp nu de un crucișetor german; ci de vaporul german „Schwabenland”, folosit până la izbucnirea războiului ca vas de escală pentru aeronavele germane care făceau serviciul spre America de Sud. Din același izvor se anunță că un crucișetor a luat apoi pe bord echipagiul german ca și pe căpitanul și primul ofițer de bord al vaporului „Clement”, cari fuseseră luați prizonieri de germani.

Flota canadiană

a luat măsuri eficace de securitate

OTTAVA, 22 (Rador). Ministrul apărării anunță că dela izbucnirea războiului nici un vapor de pasageri sau mărfuri dintre cele care au părăsit porturile canadiene nu a fost scufundate de inamic.

Aceasta dovedește eficacitatea măsurilor luate de flota canadiană, în colaborare cu celelalte forțe navale ale imperiului.

După conferința dela Stockholm

Londra, 22 (Rador) — „Daily Telegraph”, comentând rezultatul conferinței dela Stockholm, scrie că grație solidarității statelor nordice, Finlanda privește cu un oarecare optimism desfășurarea negocierilor cu Moscova.

Fraudele fiscale dela moara Orzaru din București

București, 22 (SIR.) — Parchetul Ilfov continuă cercetările în jurul fraudei fiscale descoperite la moara Orzaru din Capitală. Fraudele se urcă la 90 milioane și s'a stabilit vinovația și a trimișilor Mihail Doroftei, agent fiscal și L. Dumitrescu, șef de serviciu, ambii funcționari ai ministerului finanțelor delegați pe lângă aceea moară. Impotriva acestora s'a deschis acțiune publică întru cât ambii s'au făcut vinovați de falș și excrocherie prin aceia că diminueau taxele pe faină către ministerul de Finanțe, prin falsificarea biletelor respective favorizând astfel fraudele.

„Vrăjitoarele” hoațe de bijuterii

arestate împreună cu principalul lor tănuitor, ceasornicarul Polatschek. O percheziție fructuoasă. Succesul poliției

București, 22. — O periculoasă bandă de hoațe, alcătuită din cunoscutele punșoase și recidiviste Boț Maria, Liubincă și Sofia și Sofia zisă Zelfi, care au domiciliul în str. Boemiei 15, au fost arestate în ziua de 18 crt. Ele au fost capturate fiind prinse pe când încercau să dea o nouă lovitură, la locuitorul Ceaclean Aurel, din str. Oltul 8. Înaintea chesturii, organele biroului județean al poliției au început o cercetare minuțioasă a infractoarelor, reușind să dea urma hoștilor săvârșite de ele pe raza țării noastre.

La sarcina lor s'a descoperit furtul săvârșit la locuința d-lui Gheorghe Grădinaru, în str. Martirul Cernăianu 20, de unde au „sterpelit” bijuterii în valoare de peste 10.000 lei, între care un ceas de aur dublu, o brățară lată de aur și 2 perechi de cercei cu pietre.

Bijuteriile le-au găsit într-o casetă, într-un dulap din dormitorul locuinței.

Din mărturisirile hoațelor s'a putut stabili că ele și-au valorificat prada, în mod clandestin, cu Boț Baica, la ceasornicarul Polatschek Eduard, din str. Dacia 9, cărui i-au vândut bijuteriile în valoare de 10.000 lei, cu numai 1500 lei.

La ocazia percheziției făcută la locuința hoațelor, dela adresa de mai sus, s'au găsit ascunse tot felul de bijuterii, — adevărat bazar de aurării —, provenite din furt, probabil în valoare de aproximativ 70.000 lei. O altă percheziție, la prăvălia tănuitorului, a dus la un fructuos rezultat, căci și aci s'au găsit numeroase bijuterii de aceeași proveniență. Deoarece între acestea s'au găsit și lucrurile furate dela d-l Grădinaru, ceasornicarul a fost arestat.

Una din hoațe, Liubinci Boț, împreună cu mama ei Maria Boț a săvârșit un nou furt la pensionarul Gheorghe Bontila, din str. Pr. Bontilă 3, unde s'au introdus prin ușa deschisă, furând dintr-o casetă aflată în noptieră suma de 100 lei.

Această hoată, împreună cu tovarășa ei Boț Sofia au furat un ceas de aur din casa lui Bontila, pe care l-au vândut deasezamă tănuitorului Polatschek.

Conducătoarea bandei, Boț Liubincă are partea leului în furturile comise, deoarece e cea mai versată în această meserie. Lucrul e și explicabil, căci cea mai frumoasă Liubincă a trăit în concubinaj cu temutul spărgător Nicola Lazăr, care a fost arestat la penitenciarul local, împreună cu spărgătorul Boț Baica, operând împreună cu ei și de alți hoști temuți.

Trucul obișnuit folosit de periculoasele hoațe, ca să se introducă în case, — atunci când aceasta nu le reușea altfel — era clasicul truc cu „vrăjile” și „farmecele.”

Preferința lor pentru bijuterii se explică prin faptul că sunt mai ușor de valorificat, când atâția bijutieri amatori de lucruri furate le dau concursul și riscul de a fi prinse cu ele e mai mic.

Banii bineînțeleș îi cheltuiau „țigă-

nește”, în chefurii de pomină, cari au încetat bineînțeleș odată cu prinderea lor.

Succesul poliției la care au contribuit deopotrivă d-nii comisar Santău, șeful biroului judiciar și neobositorii săi colaboratori, comisar Adamescu, agentul Costescu și alții —, nu poate decât să liniștească cetățenii scăpați de toți borfașii cari le prădau locuințele.

(gr. f.)

Germania și U. R. S. S. n'au putut fi despărțite

Un semnificativ articol al ziarului „Izvestia”, care analizează situația creată de pactul anglo-franco-turc

Moscova, 22 (Rador). — Agenția D. N. B. transmite: Ziarul „Izvestia” publică un articol de fond despre pactul anglo-franco-turc pe care-l numește „un document de serioasă însemnătate politică”.

Ziarul spune că situația strategică a Turciei explică în bună parte interesul care a determinat Anglia și Turcia să încheie acel pact. Un șir de fapte arată că proiectele diplomației anglo-franceze merg mult mai departe. Astfel d. Chamberlain a declarat în Camera Comunelor, că semnarea pactului a fost amânată câteva săptămâni din cauza vizitei la Moscova a dlui Saracioglu în speranța că ministrul de externe turc va reuși să încheie un pact de asistență mutuală paralel între Turcia și Uniunea Sovietelor.

D. Chamberlain a adăugat că aceasta nu s'a realizat deoarece condițiile cu URSS nu s'au putut armoniza cu obligațiile Turciei față de Anglia și Franța. Din declarația dlui Chamberlain rezultă că diplomația anglo-franceză a legat anumite speranțe de pactul ruso-turc. Din toate acestea rezultă că au existat anumite calcule tinzând să despărță URSS de Germania, încercarea în mod vizibil n'a reușit. URSS și-a dat din vreme răspunsul puterilor Occidentale care se sprijineau și pe o speculare, a amicitiei tradiționale dintre URSS și Turcia, dar atitudinea clară și fermă a Uniunii Sovietelor a condamnat la eșec planurile acelora cari tindeau să semească discordia între Germania și URSS.

Interesele URSS nu sunt atinse direct prin pactul anglo-franco-turc, căci Turcia nu s'a obligat la vreo acțiune

care ar putea-o implica în vreun război împotriva URSS. Turcia s'a obligat să lupte alături de Franța și Anglia împotriva Germaniei și Italiei. Afirmația că această legare a Turciei de condiția franco-britanică ar putea să vătămă cu ceva, Uniunea Sovietică, este nădăjduită. Uniunea Sovietică nu s'a alăturat acestui bloc ci și-a păstrat neutralitatea și libertatea de acțiune.

Aceasta corespunde intereselor păcii. Turcia a luat asupra ei obligații ale căror efecte în politica sa, se vor manifesta curând. Uniunea Sovietică nu are nici un motiv să regrete cele întâmplate.

O nouă ordine în Asia

Ministrul de externe nipon, amiralul Nomura, precizează politica Japoniei față de Statele Unite, Franța și Anglia

Tokio, 22 Rador). — Amiralul Nomura, ministru de externe a făcut cu prilejul unui pelerinaj la marele „Templu”, declarații asupra politicii externe. Aceste declarații sunt considerate drept un răspuns indirect la cuvântarea d-lui Grew, ambasadorul Statelor Unite.

Ministrul de externe a subliniat dorința Japoniei de a ajunge la o clarificare a relațiilor sale cu Statele Unite, Franța și Anglia. Rezultatul însă nu poate fi obținut decât pe baza introducerii de noi ordine în Asia Orientală, fără amestecul unor terțe puteri. Această

nouă ordine nu amenință interesele celorlalte state ci tinde numai la stabilirea ordinii și a păcii. D-sa a adăugat că pactul antikomintern rămâne principiul fundamental al politicii japoneze, dar că aceasta nu implică vreo ostilitate împotriva Uniunii Sovietice, dacă aceasta se abține dela orice propagandă. Deasemeni, ministrul externelor a subliniat că pactul germano-sovietic nu a turburat relațiile dintre Japonia și Germania și Italia.

Colțul bisericii

Duminică

„Nu disprețuiți profetiile. Cercetați toate bine: țineți ceace este bun. Feriți-vă de tot lucrul cel rău.”

I. Tes. 6. 21.

Omul care întipărește acțiunilor sale, principiul binelui, corespunde rostului său intrucât, în afară de mulțumire a sufletească ce-și creează, are înrăurire hotărâtoare asupra celor ce-l înconjoară, asupra societății în care trăiește, ba chiar și asupra mulțimii.

Deși știe cu siguranță, omul, că munca îl macină și că timpul cât poate muncii pe acest pământ nu atâră de voința lui, totuși el se străduiește zi de zi în aceasta. A ne frământa creierul, a ne mlădia mușchii, a ne exercita trupul, a ne deprinde cu oboselile, cu asprimile anotimpurilor, cu lupta împotriva piedecilor, a ne familiariza voința cu lucrurile ce nu sunt pe placul nostru, a ne tempera senzațiile, emoțiunile, patimile, cu un cuvânt, a ne disciplina toată ființa; iată cea mai înaltă preocupare a oricui își înțelege rostul său de om.

Munca este marele organ, prin care omul își asimilează ceace-l hrănește și-și câștigă dreptul de a fi respectat. Ea este marea colaboratoare, în care dela lucrurile manuale cele mai elementare și până la operele intelectuale cele mai înalte, totul se împreună într-o singură străduință și convergează spre o singură țintă: aceea, a rostului nostru pe pământ.

Cine și-a înțeles rostul său pe pământ față de datoria ce-i incumba ca membru al societății, nu va ezita să și-o îndeplinească cu toată conștiințiatatea, căci acțiunea noastră este singurul lucru, ce depinde absolut numai de judecata noastră.

Drumul datoriei întâmpină în calea sa multe piedeci, venite nu numai din diferite dispoziții și indispoziții ale individului, dar și din diferite prejudecii ale societății omenești. Acela care, deși deplin lămurit despre cele ce-i dictează rostul său pământesc, totuși se întreabă: „ce va zice lumea?”, acela va întâmpina în permanență, dificultăți greu de învins. Dacă însă își va zice: „aceasta este datoria mea”, atunci poate să meargă înainte, fără nici o remușcare de conștiință și fără să se preocupe de opinia altora.

Când în reflecțiunile noastre, asupra rostului nostru în viața pământească, i-am pătruns tainele în toată splendoarea ei înălțătoare; aplauzele propriei noastre conștiințe, sunt cea mai bună răsplătă la care putem și trebuie să ne așteptăm în viață.

Ființa omenească, însufletită de acțiunea binelui, — bazat pe principiul moral al creștinismului, — nu numai că se deprinde a o practica dar va pune în mișcare și entuziasmează prin exemplu spiritele și conștiințele semenilor săi. Aceasta a vrut sf. apostol Pavel, scriind tesalonicenilor: „Feriți-vă de tot lucrul cel rău.”

Pr. Traian Constantin

Salonul de mode

„Mariete”

nt. pălării de dame și articole de mode, se a'ia deschis în localul nou din

P-ta L. C. Brătianu (sf. Gheorghe)

vis-a-vis de magazinul „Rabong & Schneider”

Reg. on. clientelă a mă vizita
Serviciul prompt și conștiincios cu
prețuri foarte reduse

RAZBOI SAU PACE?

Două noțiuni radical distincte ca însemnătate și antagoniste până la exterminare ca conținut.

Două întrebări, cari în ultimele două săptămâni, au luat caracterul unei singure și generale preocupări. Nu este ființă, începând cu copilul de școală, cu a percepția noțiunii păcii sau războiului, care să nu-se frământa, îngrijorat de bizara rostuire a leatului zis al civilizației, pentru abordarea unora sau altele.

Fiorii sunt ai tuturor. O nervoasă înclăstare dublată de o cumplită apăsare, a unei psihoze în plină desfășurare, creată după tipicul macabru al cânt al tunului, potențează grija zilei de mâine. Desorientare generală. Febrila activitate diplomatică, a cărei teatru a fost săptămâna trecută, învederează pregnant, eforturile ce se consum pentru indignarea dezastrului.

Pentru ca ori cât ar fi de închinat cineva să admită rațiunea războiului după considerente pur biologice, nu poate fi la nici-un caz în defecțiune cu regulile etico-sociale, privitoare la funestele consecințe pe cari le comportă în mod natural, la cotiturile cele mai gingașe, am putea zice cruciade, a-le istoriei noroadelor.

D. E. Relgio, în cartea intitulată: „Bio-

logia-Războiului”, se ocupă de masacru ca de o problemă utilitaristă, în directă funcție cu o elementară cerință biologică „un rău necesar”.

Teoria aceasta bazată pe un patent exchisionism autropomorfic, nu rezolvă — prin definiție cel puțin — partea cealaltă a problemei etico-sociologice — o latură posibilă unor criterii de natură a o rezolva în ansamblu: idealizarea vieții popoarelor prin armonizarea intereselor lor coalizate peste conținșente de forță și deșartă tendință de dominație.

Iată un factor paravan, înaintea declanșării ambițiilor și orgollului, determinat de-o histerie pe cât de stearpă pe atât de costisitoare.

Căci omul sau colectivitatea, expresia însăși a bio-sociologiei, mai degrabă decât ca să fie exterminată, pentru complinirea unei lipse, poate, în temeiul unui simplu efort comun, determinat de-o sănătoasă logică a comprehensibilității, reciproc integralizată în osătura năzuințelor tuturor: de-a avea, — să salveze viața în cel mai eficient mod: „prin asistența reciprocă sub toate raporturile”.

Este adevărat că pentru a-se ajunge la această ideală metodologie de armonizare a vieții, după percepțiile etico-so-

cială, este necesară o subestimare grandioasă proporții a intereselor egocentriste, pentru trebuințele comunitare ar fi rațiunea de-a exista societate sau lumea, fără această sfortare traiaționistă așezată, prin firea lucrurilor pe planul reciprocității?!

Drămuind toate posibilitățile pe o stare sau alta, cert este că consecințele uturoi strămoșilor conflagrații au fost aceleași pentru toți.

Și asta fără a încerca să dramatizăm lucrurile!

Până atunci, resemnați în fața evenimentelor, așteptăm, adevărat, cu înțelepciune soluțiile care se vor cristaliza după svârcolire tocite la saloanele cu oglinzi a-le cancelăriilor imprieșinate.

Zarurile's aruncate, depinde de oareni acuma, în ce fel vor înțelege Cuvântului, dăltuit de Blândul Geolgi în Cartea-Cărților: „Pacea mea a vouă, pacea mea las vouă, să vă uniți pe alții după cum Eu v'am iubit voi”.

Încât ne privește, păstori și turme strănși uniți în jurul Regelui, vom sta pentru pace; vizați însă în ceace aparține, vom înfrunta războiul cu un sacrificiu!

Preot A. GH. MIHAILOVICI

Discernământ în lumina Evangheliei

În bablionișmul vremurilor de azi, când prin toate mijloacele se încearcă răsturnarea valorilor spirituale și morale ale omenirii, câștigate prin jertfa a zeci de generații — apuse în mândrie, — un discernământ în lumina Evangheliei mântuirii, se impune dela sine.

Noua Lege de viață pe care ne-a dat-o Mântuitorul Isus Hristos, a fost într-o toată diametral opusă celei vechi iudaice, precum și celei păgâne dinainte și de după Hristos. Răzbunării vechii legii mozaice, exprimată prin legea talionului (ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte), i-a fost opusă legea iertării și a iubirii aproapelui: „Bindecuvântată pe cel ce te blastamă, fă bine celui ce te urește, iubește pe cel vrăjmaș, roagă-te pentru cel ce te năcăjește”, sau „celui ce te lovește peste obraz, întoarce-i și pe celalalt, iar pe cel ce-ți ia haina, nu-i opri nici cămășa” (Luca VI 28—23), excluzând endalimonismul iudaic care restrângea binefacerea numai către semenul de acelaș neam, prin „... să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” refrângând și ilustrând iubirea către toți oamenii, indiferent de neam, prin clasică parabolă a Samaritanului celui milostiv. Acest ideal al creștinismului nu se găsește în vreuna dintre religiunile orientale, ca brahmanism, cruzucianism, hinduism, etc. și ntraceasta constă superioritatea ei! Pentru a demonstra aceasta, vom aminti — în treacăt — o mărturisire a mai înalte personalități, adept al uneia din religiunile de mai sus: Mahatma Gandhi. Din cât cunoaștem viața lui, putem afirma că el este — dintre contemporani — acela care s'a apropiat mai mult de principiile Evangheliei. Când a fost palmuit a întors și obrazul celalalt. A biruit pe englezi numai prin bunătatea și prin nerăzbunarea răului cu rău. După ce a suferit tot felul de nedreptăți și jigniri, când a izbucnit războiul în Africa de Sud, el a organizat spitale să îngrijească pe răniți nației care îl persecutase! De rusinea lui Englezii au trebuit să facă legi și regulamente mai drepte față de poporul indian. Acum Gandhi este

idolul unei națiuni de peste 300 de milioane... L-a întrebat cineva: Cum a-i căpătat atâta putere nu numai asupra poporului său, ci și asupra adversarilor? Cine te-a pus la cale să lupți cum a-i luptat? Poporul Indiei a răspuns liniștit: „citisem cărțile hinduiste, dar adevărata lumină pe calea vieții abia în Evanghelie am găsit-o!” Mahatma Gandhi cu aceste cuvinte a ajuns cel mai de seamă apologet al creștinismului. S. Mehedinți: creștinismul unui seminarist din Vrancea).

S'a încercat în decursul veacurilor prin diferite sisteme de gândire filosofică, a se înlocui preceptele evangheliei în numele unui umanitarism fals și sterp, dar în fați Crucii Mântuitorului, toate s'au aplecat, ofilindu-se și putrezind înainte chiar de cât oasele binevestitorului de orânduirii noul.

Dar liniștea conviețuirii oamenilor, conform adevărilor Evangheliei iubirii, bineînțelegerii, a păcii, a iertării, a fost tulbuită de „fiara” din mare cu zeci de coarne și șapte capete, pe coarne zece steme și pe capete numai hule... și fiara o asemenea leopardului, picioarele ca ale ursului... gura ca a leilor... i s'a dat gură săgră iască semetii și hule și putere să lucreze timp de 42 luni (!?)... să hulească pe Dumnezeu, numele și cortul Lui... i s'a dat să facă războiu cu sfinții și să-i biruiască, să stăpânească și să ducă în robie tot poporul, și limba și neamul... dar cine duce în robie de robie are parte, cine cu sabia va ucide, trebuie să fie ucis cu sabie. Ad este răbdarea și credința sfinților”. (Apocalips XIII 1—11).

Sfântul Apostol Pavel zice: „Se va arăta omul păcatului, fiul pierzării, protivnicul, care se înalță mai presus de tot ce se numește Dumnezeu... să șadă el în biserică lui Dumnezeu, arătându-se pe sine ca un Dumnezeu... taina fărădelegii lucrând. (II Test. II, 3.) Antierist întru diavoleasca sa umblare „ca un leu răcnind pe cine să-l înghită”, cel ce vânează sufletele, pescuiește inimile celor ce viețuiesc în legea trupului, îndeamnă omenimea la gâlcea-

vă, desbinare, pentru ași asigura domina în lume. În numele lui neamuri și poare, Domnitori sau Regi, revendică drepturi de supremație asupra buzurii celor mai mici și neputincioși, invocând puterea forței distrugătoare, asemenea demoniului din Gadara care în ultimă neputință, arunca turma nevinovată porci în mare... În virtutea acestor puteri satanice, „fiara” îmbracă „pentru a omori tot ce nu i să lăuda chipului ei, făcând ca mici și mari, bogăți sau săraci, slobozi și robi, să-și nă scrum pe mâna dreaptă sau pe stânga” (!?). (Apocalips XIII 14—16); are de iscodire pentru pierzania oamenilor. Dar celora ce vor cădea ispitindu-se de demon „le va trimite Dumnezeu lucrarea înșelăciunii ca să credă minciuna pentru a fi orânduiți toți cei ce n'au cunoscut adevărul, ce le-a plăcut nedreptatea... iar pe cel — fără de lege, fără nimic Domnul cu duhul gurii Sale arătarea venirii Sale” (II Test. 11—12).

Până la sentința a doua însă, ce să căutam să trăim în Duh „fiindcă gândul duhului viață și pace este” (Romani VIII 6), și „vrem să luptăm împotriva stăpânitorului întunerecului acestui veac, să luăm toată armătura lui Dumnezeu, stând tari, încingându-ne cu pieptul cu adevărul îmbrăcându-ne cu toșă dreptății. Încăltându-ne picioarele întru gătirea Evangheliei păcii, înțelegând peste toate pavăza credinței, coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu” (Ezesei VI 12—17) cu cari vom putea stinge săgețile viciei nului cele aprinse”. — Amin.

Pr. VICTOR FAUR

Au sosit în casa Resturi
Textile stoffe de paltoane
și costume moderne pt.
bărbați și dame, în toate
mărimile.

III. Bd. Carol 5 (sufieran)
IV. Fröhl 40 (Casa Bruc)

Metropola Banatului în Enciclopedia României

GEOGRAFIE.

Metropola Banatului, Municipiul Timișoara, capitala județului Timiș și cel mai mare centru urban al Banatului e așezat aproape în mijlocul regiunii deluroase a Timișului din regiunea deluroasă și la cea mai importantă răspântie de drumuri din câmpia Banatului; drumul longitudinal al șesului Tisei, drumul internațional al paralelei 45°, drumul Transilvania prin valea Begăi, etc. Orașul întinde, pe loc șes și este tăiat numai prin lucrări de artă. Ea este tăiată prin mijloc de albia râului Timiș, canalizat și navigabil, care se desparte aici în mai multe brațe menite să ajungă mai degrabă astupate decât folosite. Lungimea este de 90—91 m.

Teritoriul este format din întinsa câmpie în partea mlăștinoasă la origine, acum acoperită de inundații prin canalizări și drenări și ocupată de cereale și fâneată artificială. În E și în S-E se ridică, la distanțe de 10—30 km, primele povârnișuri ale dealurilor și munților Banatului. Mai ales prin poziția ei geografică și prin apropierea regiunilor variatelor Timișoara a putut ajunge astfel cel mai mare centru comercial și industrial întreaga câmpie a Tisei României.

ISTORIE.

Trădă și dezvoltare istorică. Numele orașului derivă de la râul Timiș, al cărui prototip latin era Tibiscus. În 1307, Regele Carol Robert ridică un castel.

În sec. XV, odată cu apariția turcilor, Banatul drept al Dunării Timișoara capătă o mare importanță strategică. Ea a fost atunci de reședință aceluia faimos căpitan, spanul Filip Pippo Spano — din familia Solavri, ajuns comite al Timișoarei.

Ou același titlu, avea să se instaleze marele soldat al creștinătății, românul Ioan Corvin, mai târziu guvernator al Ungariei.

În 1456, Matei, fiul său, se afla la Timișoara.

În veacul următor, e ars aici George Ștefan, săcuilul, care a stărnit în Transilvania, răscoala țărănilor, preluând răscoala lui Horia.

Turcii ocupată Timișoara în 1552 stăruind aici un pașă. Urmele lor sunt cu totul pierdute.

În 1716, armatele imperiale, conduse de Eugeniu de Savoia, liberată Timișoara de turci.

Monumente istorice. Castelul, astăzi ruinat, ridicat de Carol Robert la începutul sec. XIV, a fost dăruit mai târziu de regele Sigismund lui Ioan Huniadean al Severinului și Comite al Timișoarei, care-l impuse caracterul propriu.

Restaurat, în alt stil, la 1852.

Monumentul principelui Eugeniu de Savoia, ridicat în sec. XV.

Biserica greco-catolică din sec. XVIII.

Biserica ortodoxă înălțată la 1770 de mitropolitul Gheorgheviți. Se află aceluia dracului vechilor bresle.

POPULAȚIE.

Municipiul Timișoara, avea în 1930, datele provizorii ale recensământului din acel an, 91.866 locuitori.

Cifra probabilă a populației actuale calculată la 1 Iulie 1937, este de 89.979 locuitori, indicând o scădere naturală de 1887 locuitori, în șase ani și jumătate, adică o descreștere de 2,05%.

INFATĂȘARE SOCIALĂ.

Cu măreția unui trecut plin de fapte glorioase și amintirea ceasurilor de luptă sub mână apăsătoare străină, Timișoara s'a vrut în noua viață a între-

girii românești inima unui ținut, care niciodată n'a uitat să ceară, fie și pe nedrept, pentru el, un loc de frunte. Măcar de astădată umbra zidurilor firul de vrajă a chemării celor ce au fost cu Ioan Corvinul de „Uneade” și cu Matei Regele, cu Pavel Chinezu uriașul și cu Doja, așteptau revărsarea unui conținut local oprit parcă prin destin în această așezare unde altădată, pe locul apelor retrase din „Marea cea albă”, urmele colanilor Romani au lăsat temelia acelei „Zambara” din care a rămas Timișoara. Numai că din pricina aceleiași istorii, sufletul locuitorilor bănățene se retrăsese din șersul mănăs la poalele munților

în părțile Caransebeșului și pe Valea Bistrei, pe drumurile Almăjului și în Caraș, să păstreze ce nu putea rămâne dintr'o cotropire care pe deasupra însemna și fața unei civilizații greoaie și plină de forme pentru simplitatea omului întreg. Orașul Timișoara s'a văzut așa, dela început, într'un cadru pe care-l moștenise dela o întreagă viață apusană, cu străzi îngrijite, clădiri de cea mai potrivită linie, cu o rânduială socială din care se vedea bunăstarea și plăcerea ușor în forfota vieții de afaceri, cu semnul nestingherit al coșurilor de fabrică și magazinele frumoase, dar cu o lume de muncitori, negustori, bancheri, avocați și rentieri adunată de oriunde, mersunând în cafenele și pe străzi, o lume pestriță care se înțelegea într'o limbă de cea mai curată frăție evreo-maghiară cu stilul advocătesc și iezuit al celor atât de numeroși și curtenitori protectori ai unei dreptăți pierdute în fața legilor pe cari o nație, la ea acasă, nu le putea pricepe.

Vremea care a trecut de atunci sub stăpânirea cea așteptată a Românilor a schimbat din înțelesul acesta, cu strădania de a cucerii pozițiile pierdute. Timișoara n'a putut deveni, totuși un centru decât pentru aceeași față de civilizație adusă, cu toată lipsa simțită a unei închegări de suflet propriu. De unde, și peste toate, cu o aparență forțată, lipsa unei adevărate înfloriri de viață nouă. Măreția unui suflet de voită dărzenie și neîntrecută mândrie cu partea sfătoasă a unei minți deschise stau, pentru inima acestor locuri bănățene, străine în fața porților pe care cetatea nu și le poate deschide. De aceea e și acum orașul cel mare al Banatului așa de puțin bănățean și așa de mult fără Bănățeni.

Intr'o plimbare ce o faci vezi aceleiași străzi îngrijite, clădiri frumoase, simțul pentru tot. ce e ordine, alături de multele magazine și galantare ce-ți spun de o industrie locală, fără a putea uita începutul monumental în plin centru a catedralei noi, fața fără stil a unui teatru cu trupe atât de ocazionale sau frumoasele biserici ortodoxe din cele două cartiere marginase, cu toate locurile goale și străzile noi de vile în care ușor grija de parveniți cu mândria firească a ocupantului.

Te măhnește stăruința unei lumi amestecate, viața cafenelelor cu atâția străini și mai ales vorba atât de împletită în jargon, pentru care graiul nostru nu a putut cuceri nici administrația. Și te miri cum într'o asemenea lume așa de bogată în averi și așa de săracă în viață adevărată trăiesc între toți, un Sabiu Drăgoi sau un Miu-Lerca cu frumusețea graiului în viersuri prea gingașe.

Rămân în această Timișoară totuși câteva lucruri: a) un centru, firesc, de afaceri din care se revarsă bogat, peste graniță, inima der aur a locului în vagoane și șlepuri de grâu și multele rânduri de vite frumoase; b) un centru industrial, cu fabrici numeroase și bune produse de calitate; c) un centru gospodăresc local, în care comuna a putut da pilda unor întreprinderi model; d) un centru sportiv, cunoscut în neîntrecute formații de foot-ball.

Și mai rămân, ca o mustrare, zidurile cele istorice cu amintirea strălucirii unei vieți apuse, școala cea nouă a inginerilor ieșită din truda unui om ca Traian Lalescu, alături de eforturile de acum a unui om de talent într'un conservator de muzică fără roade și grija migăloasă a unui pasionat ca Ioachim Miloia pentru un muzeu al Banatului, cu o mână de cărturari grupați cu D-rul Groșoreanu în jurul Institutului Social Banat-Crișana și o seamă de tineri, cu o naivă dărzenie pentru lupta crezului de desrobire românească.

Eu cred totuși că numai când sufletul retras la munte va coborî, fără sfială, în șesul pustiit să-și reverse cuprinsul se va putea aștepta izbânda cauzei. Atunci va începe și viața de fapt a Timișoarei. Până atunci Timișoara rămâne la Vestul Țării un oraș frumos. Dar numai atât. Și să te ferească Dumnezeu de o frumusețe în care lipsește rodul vieții.

I. Vev

Banatul acum 100 ani

— După statistica lui Fényes Elek —

(continuarea V.)

Obad, comună valahă cu 2 catolici, 1166 gr. neuniți. Are 637/8 sesiuni.

Omor, comună maghiară-valahă cu 458 catolici, 4 evangh., 398 gr. neuniți. Are 28 2/8 sesiuni. Hotarul comunei e foarte productiv, dar are multe mlăștini.

Opațița, comună valahă cu 817 gr. neuniți. Are 356/8 sesiuni.

Pauliș, comună sârbă-valahă, cu 2 catolici, 4 evangh., 1644 gr. neuniți. Are 832/8 sesiuni. Domn feudal grof Ion Bethlen.

Percosova, comună valahă-germană, cu 286 catolici, 4 evangh., 308 gr. neuniți. Are 777/8 sesiuni. Domn feudal baron Trezi Hiller.

Pophorani, comună sârbă cu 500 gr. neuniți. Are 433/8 sesiuni. Domn feudal grof Iosif și Ion Bethlen.

Retișova, comună valahă cu 1502 gr. neuniți, 4 evrei. Are 86 sesiuni.

Solcița, comună valahă cu 842 gr. neuniți. Are 346/8 sesiuni. Domn feudal Czikó.

Semlacul Mic, comună slovacă, cu 4 catolici, 366 evangh. Are 92 sesiuni. Domn feudal Ion și George Ostoics.

Semlacul Mare, comună valahă cu 12 catolici, 6 evangh., 928 gr. neuniți, 4 evrei. Are 554/8 sesiuni. Domn feudal George și Ion Ostoics. Comuna are o cetate veche în ruine.

Stamora slovacă, comună germană cu 916 catolici, 12 gr. neuniți, 8 evrei. Are 80 sesiuni. Domn feudal Nicolae Maleniczka.

Sculia, comună valahă-maghiară cu 14 catolici, 6 evangh., 176 reformați, 650 gr. neuniți, 2 evrei. Are 446/8 sesiuni. Domn feudal Fani Kayzer.

Varadia, comună valahă, cu 24 catolici, 2 evangh., 3156 gr. neuniți. Are 150 sesiuni. Domn feudal Baics.

Vlaicovăț, comună valahă-sârbă cu 2 catolici, 1252 gr. neuniți. Are 856/8 sesiuni. Domn feudal grof Emeric Bethlen.

Voivodinț, comună valahă cu 2 catolici, 1836 gr. neuniți. Are 812/8 sesiuni. Domn feudal gr. Francisc Bethlen. În această comună se întâlnesc hotarele județelor Caraș, Timiș, ale confiniului valah-iliric și german iliric.

Vattina, comună sârbă cu 456 gr. neuniți. Are 235/8 sesiuni.

Voitec, comună sârbă-valahă cu 84 catolici, 1184 gr. neuniți. Are 817/8 sesiuni.

Jamul Mic, comună valahă cu 2 catolici, 1252 gr. neuniți. Are 62 sesiuni. Domn feudal Ludovic Karácsonyi.

Jamul Mare, comună germană cu 1492 catolici, 2 reformați, 70 gr. neuniți. Are 180 sesiuni. Domn feudal Ludovic Karácsonyi.

Srediștea Mică, comună valahă cu 626 gr. neuniți. Are 103/8 sesiuni.

Srediștea Mare, comună sârbă-valahă, cu 68 catolici, 1484 gr. neuniți. Are 1222/8 sesiuni.

Pustă: Topolia, cu 188 gr. neuniți, Numai aici din întreg județul se cultivă orez. Domn feudal Arizy Pavel.

Notă: Din această plasă, comunele Cudriț, Vârșet, Iabuca, Marcovăț, Coșteiu, Mesici, Pauliș, Patporani, Rătișor, Sălcița, Vlaicovăț, Voivodinț, Vattina, Jamul Mic, Srediștea Mică, Srediștea Mare, azi se află în Jugoslavia.

(Urmează.)

NICOLAE ILIEȘIU

Astrahani
Vulpi
Blănuri fine
Mare asortiment
Prețuri mici
Plaja Traian

Petreceți minunat, lefin și familiar numai la restaurantul

UNIREA COOPERATORILOR

str. I. C. Brătianu 32 (aproape de gara D. Elena)

Mâncări gustoase, vin delă producători grațiar, turcească specială

În fiecare seară concertează RADU PEPI, vestitul și apreciatul muzicant bănățean

Cooperativa „Unirea Cooperatorilor” a deschis și o secție de fructe în str. Văcărescu, unde puteți găsi cele mai alese mere din țară. Tot în str. I. Văcărescu Nr. 34 are secția de vânzare a bombacului țărănesc

Intervenția statului în agricultură

Cuprinzătoarele declarații ale d-lui prof. N. Cornățeanu ministrul Agriculturii și Domeniilor

In fața reprezentanților presei d. ministru prof. N. Cornățeanu a făcut o amplă expunere, asupra problemelor agricole, din care spicim următoarele:

MĂSURILE D. C. ARGETOIANU, PRIM MINISTRU

In ultima vreme ministerul de Agricultură a luat o serie de măsuri menite să asigure normala desfășurare a muncilor agricole. Aceasta din cauza situației deosebite la care ne-așsilit evenimentele din afară și care dă în interior muncă ordonată.

România are nevoie de o intervenție hotărâtă în agricultură, din partea Statului. Are nevoie de o mare schimbare. Agricultură românească prezintă următorul paradox: avem un surplus de brațe fărânești, cu toate acestea avem o cultură extensivă. Ori numai prin trecerea la o agricultură intensivă, rațională putem face față consumului intern și cerințelor de export. Evenimentele din ultima vreme au cerut o mai accentuată intervenție a Statului în agricultură, pentru schimbarea sistemului de cultură. Pe piața externă anumite produse agricole sunt în urcare de preț. De acest fenomen și de această tendință a pieței externe trebuie să ținem seamă în direcțiile agriculturii noastre. Produsele cari au preț urcat pe piața externă sunt cele oleaginoase și textile. Va trebui deci să extindem suprafețele cultivate cu aceste plante.

MĂSURI PENTRU EXECUTAREA MUNCILOR AGRICOLE

Evenimentele din afară cer plugării noastre o serie de sacrificii necesare. Cum este și firesc majoritatea rechizițiilor și a concentrărilor, apasă în sarcina lor. Ori, aceasta a adus la descomplicarea aparatului de producție. Cu colaboratorii mei din minister, am scotit că este bine să venim cu o lege care să reglementeze și să disciplineze felul în care se fac aceste îndatoriri pentru a preîntâmpina o desorganizare a agriculturii. Măsurile pe cari le-a luat ministerul de Agricultură au asigurat executarea în chip mulțumitor a muncilor agricole din toamna aceasta. Având în vedere importanța mașinii în agricultură și rapiditatea cu care trebuie să se exercite muncile agricole, ministerul a achiziționat recent alte 70 de tractoare — adică atâtea câte s'au găsit pe piață — pe cari le-am repartizat în regiunile unde simțea mai multă nevoie. Vom continua înzestrarea agriculturii cu mașini agricole și în special cu tractoare în timpul cel mai scurt, încât la anul viitor vom putea face față cu mai mult succes nevoilor agriculturii. Ministerul a luat o serie de alte măsuri menite a evita pierderile pe care le-a avut exploatațiile agricole din cauza rechizițiilor, care se vor face pe viitor în chip uniform pe toată țara.

Premilitarii și străjerii au dat și dau un prețios concurs pentru terminarea în bune condițiuni a muncilor agricole.

INSĂMÂNȚĂRILE DE TOAMNĂ ȘI DE PRIMĂVARĂ

Aș putea împărți campania agricolă în două mari perioade: campania de toamnă, când se însămânțează deia trei milioane jumătate grâu de toamnă. Anul acesta suprafața însămânțată cu grâu de toamnă, va fi sporită, precum va fi sporită și suprafața însămânțată cu orz de toamnă.

Campania de primăvară ne cere organizare mult mai mare și mult mai atentă decât aceea de toamnă. Aceasta va spori și eforturile cari se vor cere comisiunilor județene în primăvara viitoare. Vom spori suprafața însămânțată cu oleaginoase a căror producție e cerută pe piața externă. Deasemenea vom extinde suprafețele cultivate cu textile a căror valorificare se face în condițiuni opti-

me pentru producător. O deosebită atenție trebuie să dăm creșterii vitelor atât de necesare, nevoilor interne de consum, armatei și exportului. Am luat măsuri menite să oprească scăderea stocului de vite. Se va evita pe cât se poate tăierea vițelilor. Deasemenea trebuie încurajată creșterea porcilor. Pentru a putea duce la bun succes campania de creștere a vitelor, ministerul a luat măsurile necesare din punct de vedere sanitar.

MĂSURILE SALUTARE ALE D-LUI PRIM MINISTRU C. ARGETOIANU

D. prim ministru Constantin Argetoianu a luat măsuri pline de înțelepciune de a da concedii de 20 zile agricultorilor concentrați. Este o măsură salutară pentru muncile agricole. Totodată d. prim ministru m'a autorizat să iau măsuri prin care să poată fi folosite vitele rechiziționale și soldații concentrați, în regiunile amenințate de neterminarea muncilor agricole. Aceste măsuri se iau de acord cu ministerul Armatei. Altă măsură salutară luată de d. prim ministru este aceea de a se recalcula prețul rechizițiilor. D-sa a dat ordin ca toate produsele agricole necesare armatei să fie plătite imediat.

SUCCESE ÎN VITICULTURĂ

Cu deosebită satisfacție semnalez succesul crescând al aplicării legii viticulturii și de scoatere a hibridilor direct producători. Numai din Cetatea Albă, ni s'au făcut 7.500 cereri reprezentând 5000 de pogoane. Aceasta este o dovadă că țărani au înțeles avantajele pe care le continuă legea în folosul lor. Este nevoie însă să se creieze imediat un fond pentru răsplata țărănilor care scot hibridii din proprie inițiativă. Noua lege a

viticulturii s'a dovedit a fi foarte bună și foarte practică. Ea are însă nevoie de unele ușoare modificări și anume în ceea ce privește imprunerea, care trebuie să se facă pe suprafețe real plantate. Trebuie eliminată suprafața clădită, curtea, etc.

O altă modificare privește impunerea viilor rar plantate cum este în majoritatea cazurilor în Basarabia.

S'a aprobat înființarea unei secțiuni speciale pe lângă BINAG, cu un fond special care să permită exercitarea dreptului de preemțiune a Statului. Banca Națională a pus la dispoziția acestui fond un credit de 200—300 de milioane care va da posibilitatea ca terenurile vândute să ajungă în mâini românești.

PREȚUL GRĂULUI ÎN CREȘTERE

Eforturile Statului pentru valorificarea grăului au fost încununuate în acest an de mult succes. În adevăr anul acesta, prin Institutul Național al Cooperăției s'au cumpărat 70.000 vagoane grâu în valoare de 4 miliarde lei. Pe măsura necesităților care ne sunt semnalate din diferite părți ale țării, această acțiune va continua. Ne aflăm acum într'un moment paradoxal: prețul grăului este în urcare, totuși exportul nu se poate face, aceasta din cauza unor impedimente la livrarea cantității de grâu vândută cum ar fi cele 30.000 vagoane cumpărate de Germania. Avem șlepurile și silozurile încărcate cu grâu. În momentul când vom putea descongiona silozurile, când șlepurile vor putea transporta cantitatea cumpărată, acțiunea de valorificare va continua cu intensitatea necesară. Astăzi prețul grăului este în creștere, peste prețul fixat de Stat.

Bazarul dela Lugoj

Sub tărâncopul vremurilor noul, la porunca Comitetului Eparhial ort. rom. din Lugoj, bazarul din fața bisericii a fost demolat. Este a veche dorință, poate și necesitate ca istorica biserică a Lugojului să aibă un front recerut împrejurărilor și estetice urbanistice de astăzi. Din vechiul bazar a mai rămas partea din fața Administrației financiare, care va trebui să stea măturire de năzuința strămoșilor noștri. Căci acest bazar conceput din spirit de economie de înaintașii noștri, a fost construit sub supravegherea primarului de atunci, ing. Rădulescu, bunicul și unchiul ilustrelor familii lugojene, Victor Vlad Delamarina, Brediceanu și Dobrin.

Biserica din Lugoj, care potrivit spiritului mândru al lugojanului de totdeauna, a fost zidită după inspirația arhitectului vienez Fischer v. Ehrlich, în stil baroc. Vechea și monumentală biserică, când era nevoită să-și mărească posibilitățile materiale, a recurs la geniala idee de a construi în față, în piața veche a orașului un bazar. Acest bazar, pe timpul războiului, a susținut o bună parte a cheltuelilor necesare la gospodăria eparhială ort. rom. din Lugoj. Dar, acest bazar, în afara necesităților a știut, la timpul potrivit, să corespundă și unui decor al vremurilor de-atunci,

în concordanță cu vechiul stil al lăcașului de rugăciune.

Văzând dărâmat bazarul dela Lugoj, care în paranteză fie zis, a fost construit ca o cetate, cu material de prima calitate, ne-am gândit cu regret la zilele cari s'au scurs par'că așa de repede... Pe atunci, pe vremea părinților noștri, toate s'au făcut cu multă chibzuială. Bazarul a fost o podcăbă a sărăciei noastre. A fost un semn al vremurilor trecute. Ne-am obicinuit cu el. Ne-a ajutat în timpuri vitrege și ne-a conturat nădejdiile în timpurile noi. Îl considerăm de un specific lugojan, întocmai cum specifice sunt toate bazarele orientului mai mult, sau mai puțin îndepărtat de noi.

Iată dice în fața dărâmăturilor de astăzi, trecem smeriți, căutând să descifrăm din fiecare cărămidă câte-un prețios răsăd din istoricul orașului. Și după cum nu avem prea multe documente din năzuințele vremurilor trecute, arcadele bazarului dărâmat vreau să ne dea poze pentru zilele de mâine. De aceea, pe viitor, înainte de a dărâma, e bine să ne punem întrebarea: ce putem clădi, dar cu aceeași chibzuială și chiverniseală pe care ne-au arătat-o înaintașii noștri.

Filaret Barbu

CRONICA LUGOJULUI

Lugoj, 22. — După perioada de 20 zile cât orașul a stat sub stare de alarmă, aspectul nopților lugojene nu s'a schimbat aproape cu nimic. Doar străzile sunt... nișel mai luminate. Încoace, aceeași provincială și tristă pustietate, o visătorie copșitor de frumoasă.

Rezultatul exercițiilor de apărare pasivă a fost dintre cele mai satisfăcătoare. D. Ieronim Văcariu, conducătorul lor, a dat dovadă de mult tact și pricepere. Publicul deasemenea s'a arătat foarte disciplinat. Deși unele din aceste exerciții s'au făcut în zile de târg, când străzile erau foarte aglomerate, totuși publicul s'a ascuns în adăposturile marcate vizibil, cât și-ai da în palme.

Exercițiile practice executate au avut efectul dorit de Ministerul Aeriului și Marinei, populația înțelegând rostul lor pe deplin și acomodându-se sub tot raporturile, fără a fi nevoie de aplicarea sancțiunilor. Organele de conducere a primăriei sunt pe deplin mulțumite.

Pentru inițierea publicului în metodele de bombardament aerian, efectele gazelor toxice și întrebuintarea măștii s'au ținut cursuri împărțindu-se publicul pe categorii de profesioniști. Exerciții practice, cum ar fi trecerea prin camere de gaze, s'au făcut la cazarma pompierilor sub conducerea d-lui lt. Crăciun.

INAUGURAREA INCEPUTULUI DE AN STRAJERESCU LA FABRICA TEXTILA

Lugoj, 22. — Stolul extrascolastic al muncitorilor dela Fabrica Textilă din Lugoj, și-a început activitatea. La sărbătoarea de inaugurare a luat parte d. Cristea, profesoară, din partea Legiunii de străjere, d. Inv. Romul Boc, director școlii primare „Industria Textilă”, elevii, părintele Mihuți Jigorea, parobacoloniștii de muncitori, care a vorbit extuziat despre rolul străjeriei în vișneamului românesc, a cărei învățătură de căpetenie este credința în Dumnezeu. D-na comandantă a stolului, Valer Bugarin, în cuvântarea d-sale, a căutat să desvolte principiile de bază ale străjeriei, rostul ei pe plan național și marea acestei importante organizații de transformarea țării pentru plinirea trebuințelor noul de viață. După ceremoniile de ridicare pavilionului, a urmat serbare străjerească, compusă din dansuri și dansuri naționale.

Mica publicitate

Camera modern mobilată, Cetate, Str. Bontus 6, cu intrare separată, se închiriază imediat.

Pianino de vânzare, preț convenabil. Adresa la Adm. ziarului „Dacia”.

Domnișoară tânără care cântă bine la pian și vorbește limba germană și maghiară este căutat spre angajare la o librărie. Se oferă la ziar, sub titlul „România etnică”.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI „DACIA” caută vânzătorii de ziare. Doritorii să prezenta de urgență la administrație.

Cumpăr costume bărbătești uzate exclusiv la locuința Dvoastră. Obiectele aduse în prăvălia mea nu le cumpăr, dar în urma unei cărți postale sau avis telefonic (12-14) mă prezint imediat. Schimbarea Timișoara II., Piața Traian 2, etaj I. 2.

Servitoare-bucătăreasă sau nunci servitoare se caută pentru imediat angajare. I., Bulev. Diaconovici-Loga 27, etaj I.

Cumpăr cărți literare, uzate. Librăria Noastră, Bul. Regina Maria 5.

De închiriat locuință modernă, 3 camere cu dependințe. Cetate, Str. Branște Nr. 1 colț Marghiloman. Tot acolo de vânzare una ușă cu rolu Esslinger 130/250 și 2 ferestre.

Minele de cărbuni Mehadia S. A. oferă din ga'eria „Uranla” din nou deschisă

Cărbuni

de prima calitate, fără piatră și ardează pentru orice încălzire. INDUSTRIALĂ, CALORIFERE și CASNICĂ cu prețuri avantajoase. BIROU DE VANZARE: Timișoara II., Str. Odobescu 50.

Bătănușul parca Eminescu...

(Fragment dintr'un reportaj
autumnal)

În miezul zilei și în începutul de toamnă, căldura n'a cutezat să ne mai răpăscă cu același torent de raze fierbinți, și cari ne-a torpilat atâta timp în barloaga noastră orășănescă.

Azi ca la un semn magic, nouă m'au întunecat bolta luminoasă de ieri. Parcă din vânățile albastre, într'o tăcere mistică se desprinde un lîntoliu, ce n'are vrea să ne îmbrace pentru nu știu ce ceremonie.

E cu adevărat impresionantă această cădere de fășii vînațe, din întunecimea ce-a impresurat tot jurul. E atîta simnitate în acest decor, încât m'erecunțăm pînă la cea mai gingașă floare, care a ne incredința că se oficiază un ritual. Toată această cucernică sobrietate a căzut ca o cunună peste crîngurile, cu frunziș ruginit al parcului celui ce poartă numele poetului. Și ca'n poeziile de evocatoare de nopți cu Arald, pareră inecată într'o întunecime poetică.

Bruscați de noua sa înfățișare toți s'au părăsit. Azi e singur și tăcut. Pe băncile înguste și răsfărțate, doar băncile mici picotesc ca niște babe gârbovite de vîrstă și de vreme. De mult acest parc s'are înfrînt și încă mai este, locul unde după încheierea vîrtejului urban, pașii ne duc spre o tainică chemare în atmosfera acestui templu al resemnării, să iscodim înțeleptul amintirilor.

Intr'adevăr pe cine întâmplarea îl scoate pe aleele din parcul poetului, nu poate să scape de vraja aducerilor amintite. E vechiu și îmbătrînit. Cu toate că timpul i-a sacrificat mult din bogăția trecutului, îi găsim tandrețea peste tot, dar mai cu seamă într'un capăt, un colț, unde pare că și-a îngrămădit puțin din ce a mai rămas. Cine nu-și aduce aminte cu drag de rusticitatea de altădată cu acele cărări înguste și împresurate cu fân necosit.

Ingrădit de o parte de vile cochete și scaldă privirea peste marea lui, dar de alta, de o alee îngustă împrejmuită în dezordine sălbatecă de salcâmi și bășcași, parcul ține vecinătate prietenească cu apele molcome ale Begheului într'un crîmpeiu de pădure cu vînat, în vecinătatea castelaș. Să tot fie tinerețea și bucuriile, dar aici în vechiul parcul încrustărilor de atunci, găsești imbricate aceleași timpuri, căci taina trecutului dăinuie pe alocuri, mai ales pe băncile chircite de paragină și gând uitate. Inși și aici ca și aiurea, tot edificați au fost aceia cari au răvășit nemilos farmele de demult. Totuși dintr'un instinct care ne leagă pe toți, cruțarea a rămas să ducă ponosul schimbărilor, iar să savurăm în taină bucuria aceluia care a fost leagănușul tinereții. Iată că azi o haină nouă și'n atmosferă plumbacă a unei zile de toamnă înbufnate, parcul își scutură podoaba ca'ntr'o fermetate singură de poezie, cu gând că de strunele poetului. E toamnă, și rugina a prins peste tot, iar parcul se încălzește de aramă coclită în uitare.

Dacă pașii vă duc pe aleele din parcul și vă înglodați picioarele în nămol galben, iar fulgii arămii vă rezfiră de pe tîmple argintii, poșoșiți pe băncile cu ghicitori, căci poetul le-a trîntit să vă șoptească prin foșnetul de aramă arămii, că a mai venit o toamnă...
George Icău

Muncitorilor din Rusca-Montană li se va face dreptate

D. director ministerial Liviu Faur conduce tratativele dintre fabrică și muncitorime

Timișoara, 23. — Am relatat la timp fazele conflictului între conducerea fabricii de unelte agricole din Rusca-Montană și muncitorii acestei întreprinderi. Fiind expuși să rămână pe drumuri sute de muncitori, s'a format o delegație care a dus cazul la cunoștința Reședinței Regale.

Delegația muncitorilor, în înțelegere cu autoritățile din comună și județ, au cerut Excelenței Sale d-lui Reșident Regal dr. Alexandru Marta să le aprobe ținerea unei conferințe în care să se dezbată întreaga situație. Conferința a fost aprobată și s'a ținut în luna trecută, participând d-nii col. Boitan, prefectul județului Severin, președintele plasei Caransebeș și notarul comunei Rusca-Montană, o delegație a Breslei și a muncitorilor, precum și dd. ing. Liviu Faur, director ministerial, șeful regiunii a 8-a industrială din ținutul Timiș și Gh. Botez, inspectorul general al muncii din ținutul Timiș. Conferința a fost prezidată de d. dr. Gh. Ciupe, secretarul general al Reședinței Regale.

Examinându-se situația acestor muncitori, nu s'a putut satisface plîngerea lor, ci s'a hotărât ca muncitorii să fie plasați la fabrica de lanțuri din Timișoara și o parte la alte întreprinderi din Timișoara, iar fabrica din Rusca-Montană să fie transpusă la Timișoara.

Muncitorii, văzând că n'au ajuns la rezultatul dorit, au apucat o altă cale. S'a format o delegație compusă din primarul comunei și mai mulți muncitori, care în ziua de 11 Octombrie a. c., s'au prezentat în audiența la d. Mihail Rălea, ministrul muncii. Domniașă, a ascultat cu multă bunăvoință plîngerea delegației și a transpus întreaga cauză ministerului Economiei Naționale, care a dat următoarele dispoziții:

1. S'a ordonat telegrafic postului de jandarmi din Rusca-Montană, că fabrica nu mai are voie să demonteze sau să transporte nici o piesă din fabrică.

2. S'a dat delegației d-lui ing. Liviu Faur, șeful regiunii a 8-a industrială, să trateze cu conducerea acestei întreprinderi, invitându-o să continue lucrul, ministrul fiind dispus să le facă anumite avantaje.

3. Și dacă conducerea fabricii nu va fi de acord cu aceste dispoziții, muncitorii se vor organiza în Societate Cooperativă și vor lua în arendă fabrica, urmînd ca ministerul Economiei Naționale să dea muncitorilor tot sprijinul.

Rămîne acuma ca d. ing. Liviu Faur, delegat ministerului Economiei Naționale să trateze cu conducerea fabricii, făcînd tot posibilul să ajungă la o perfectă înțelegere, pentru că să fie și fabrica mulțumită, dar și

întreaga muncitorime.

Întreaga muncitorime din Rusca-Montană este venită aci din alte părți. Muncind din greu la întreprinderile existente în localitate, bieții oameni și-au agonisit puținii bani, înjghebându-și gospodăria, unele mai frumoase, altele mai sărăcăcioase, care constituiesc astăzi frumoasa comună Rusca-Montană. După atîta muncă, bazată pe sacrificii și jertfă, ar urma ca totul să se prăbușească, iar harnicii oameni să rămână pe drumuri.

Avem toată nădejdea în d. ing. Liviu Faur, un sprijinitor al muncitorimii, că prin înțelepciunea d-sale acțiune va ști să rezolve mulțumitor acest conflict între fabrica de unelte agricole din Rusca-Montană și muncitorimea acestei comuni. Ori fabrica va rămîne pe loc, așa cum a fost și pînă acuma, ori muncitorimea se va constitui în Societate Cooperativă, luînd fabrica în întreprindere, continuînd lucrul, pentru că gospodăriile și întreaga comună să nu fie distruse.

Pentru acțiunile întreprinse pînă acuma și pentru tot ce s'a făcut spre rezolvarea acestui conflict, întreaga muncitorime din Rusca-Montană aduce sincere mulțumiri tuturor autorităților și speră într'o cât mai repede și satisfăcătoare rezolvare a nevoilor ei drepte.

Longin I. Opriza

Să prețuim trecutul...

Pe marginea volumului „Douăzeci de ani dela Unire” de T. Albani

Generația noastră, care a trecut prin vârtejul de emoții pricinuite de desrobire, și Unirea cu Patria mamă a suferit o importanță transformare a psihologiei sociale. Fierberea actualității cu zgomotul ei, robeste toate atențiunile. Noua epopeie ne-a strivit în amintire, lacrimile de demult.

Trecutul? Trebuie să facem o sforțare ca să mai putem relua firul de odinioară.

În țările cu vechi așezări, oricât de marcat se resimte tipul omului nou, el păstrează o linie evolutivă și nu e produsul unui salt. Cultul trecutului, se menține în strălucirea tradițională. Mai mult: s'ar părea că în mobilizarea tuturor forțelor, au fost desgroați și morții, ca să se însire în linie de luptă, și să îndemne la muncă.

Hotarele Patriei noastre, dela înfăptuirea Unirii pe veci, o clipă n'au fost înșinate de pace, ci mereu amenințate, de aceia se cuvenea, cași la noi să fie desgroați morții cu toată evlavia și înșirați în linia forțelor active ale neamului.

S'ar putea spune, că viața publică națională dincoaci de Carpați, sub apăsarea regimului politic crotopitor, trăia în condițiuni minuscule de dezvoltare. N'aveam decât patru licee la cea patru milioane de Români, nici un teatru și fără Universitate. În aparatul de stat nu aveam loc, iar pe la orașe abea se puteau menține câțiva advocați, medici și vreun ziar. Biserica singură oferă scutul, mîngăierea și apărarea desmoștenitorilor pe glia străbună. Sinoadele eparhiale erau parlamentele noastre, iar bucuriile, erau adunările „Astru”. Problemele colective nu pueau cere cuvînt, deoarece gazetarii și cei ce îndrăzna să le discute, infuzau pușcări.

Dar în acest cadru îngust și fără multe manifestări palpabile, a mornit un val de sbuciumare intensă, care la momentul oportun s'a dovedit a fi gata de jertfa supremă, pentru înfăptuirea unității naționale.

Viața aceasta, patriarhală a dat totuși în vîltoarea izbucnirilor ei, mulți morți și valuri de lacrimi: aceștia trebuiesc desgroați.

T. Albani, în lucrarea sa, și-a dat osteneala să învie morții noștri glorioși și să evoce momentele și figurile mai de seamă cari în curs de patru ani de război — autorul dezbate indeosebi această preloadă — au contribuit la unire.

Despre actul unirii s'a scris mult. Indosebi d. prof. I. Lupas, într'o magistrală lucrare, cuprinde paginile de durure și de glorie ale neamului nostru. Alții, ca de exemplu d. dr. Petru Nemoianu — au scris pagini frumoase și documentate — despre: voluntari, atrocitățile unguirilor, revoluția, Alba-Iulia etc.

În această lucrare d. T. Albani, caută se dea publicului cetitor, evenimentele într'o formă narativă. Pentru o mai bună documentare, — autorul — consultă multe lucrări, dar „... nici ajutat de acest material, n'am reușit — spune el — a fi complet”, deaceia „... am cerut și obținut prețioase colaborări a d-lor N. Iorga, I. Lupas, A. Chiariș, T. Roxin, C. Vaida, Gh. Repede, I. Clopoșel, P. Dan, S. Popa, A. Zamfir, I. Flueraș, P. Dârlea, E. Speranția, Gh. Vornicu,” etc. Scrierile colaboratorilor, d-lui T. Albani, fiind cunoscute, nu ar prezenta ceva nou pentru cititor.

Ceace constituie nouitatea și importanța lucrării — cel puțin pentru generația tineră — sunt capitolele privitoare la mișcarea, organizarea, cultivarea și lupta muncitorimii românești din Transilvania, pentru idealul național (pag. 109—115).

Iată ce spune autorul despre muncitorimea noastră: muncitorimea română era încadrată în gruparea centrală socialistă din Budapesta; dar în același timp face remarcă, următoarea: că, nu era străină nici de ideea desrobirii naționale, mai ales că lupta pentru dreptul înalinelabil al românilor, ca să se poată cultiva. Pentru socialistii români, atentatul guvernului maghiar la limba poporului român, era atentat la cultura lui, la libertatea lui.

Așadar, muncitorimea română, era aliniată în rândurile luptătorilor pentru desrobire.

Primele organizații de muncitori români, se încep cu „Reuniunea meseriașilor români” din Sibiu (1900), sub conducerea lui Victor Tordășianu. Deși această organizație nu avea un caracter socialist totuși ea devina o pepinieră a socialismului la români. Este important și caracteristic, deoarece: „asociația aceasta — spune autorul (pag. 112) — fiind o grupare cultural — românească, a fost susținută și de intellec-

tuali.” Încă în 1910, socialistii români institue un comitet central al lor în Budapesta, avînd sub conducere organizații le din Brașov, Sibiu, Arad, Timișoara, Reșița, Petroșani, Anina, și încă alte opt centre, avînd ca oficios, ziarul „Adevărul”. În 1918, muncitorimea română organizată numără 100.000 membrii. Numai în Budapesta își jur, erau 5000 membrii. O cifră impresionantă.

Deosebit de important este amănuntul, că la 18 Oct. 1918, când d. Vaidavoevod, citea declarația istorică în Parlamentul maghiar, „... muncitorii dela Csepel și Kispest (în număr de 5000) erau gata să-i sară în ajutor cu armele. În acele clipe mărețe — spune autorul — „... ne-am dat seamă că între socialistii și naționaliștii români, s'a creat o apropiere... determinată de evenimentele și scopul comun”, „La serbările muncitorești ținute la Budapesta în 1917 și 1918 veneau, tot mai mulți intelectuali români...”

Apropierea dintre muncitori și intelectuali, a făcut-o indeosebi soc. studențească „Petru Maior”, care prin delegații ei, organizează cicluri de conferințe și coruri românești. Printre conferențiarii cei mai activi se numără: dr. I. Jucu, dr. Bejan, A. Deac, dr. E. Lobotiu etc. „Conferențiarii se străduiau să introducă spiritul românesc printre muncitorii și să infiltreze în sufletul lor sentimentul național. Conferințele n'au rămas fără efect...” Incheie autorul.

În cele 384 pagini, defilează evenimentele care au săvîrșit unirea. Dar dacă multe lucruri sunt de mult scrise și apărute, contribuția d-lui T. Albani de a lămurii rolul muncitorimii românești în lupta pentru crezul național, este deosebit de prețioasă, întrucît literatura noastră, puțin s'a ocupat cu această chestiune.

Felicităm pe d. T. Albani pentru lucrare și așteptăm cu nerăbdare vol. II., care se spune, că se va ocupa în mod deosebit de evenimentele istorice din Banat, în legătură cu unirea.

Bine este, când nu se uită trecutul.

pr. Traian Corstanța

Pentru 25 Lei
se poate cina la
Caleneaua „Lloyd”

Din trecutul Lugoșului

O pagină de istorie românească: Familia Brediceanu

Arborele genealogic al familiei Brediceanu poate fi urmărit până la mijlocul secolului al XVIII-lea în Oltenia, unde această familie nobilă de boieri, originară — după toată probabilitatea — din comuna Brădiceni, județul Gorj, avea o moșioară și era binecunoscută și apreciată. În anul 1740, după ce Austria este constrânsă să-și retragă trupele din Oltenia (1739), mai mulți Olteni, îngroziiți și exploatați de Turci, apucă drumul pribegiei, cu scopul de a se adăposti pe alte meleaguri, mai sigure și mai convenabile.

„Dintre acești boieri — subliniază d. dr. I. Mihoia, în articolul d-sale „Familia Brediceanu în Banat” — unii, atașați Austriei prin contra valoarea serviciilor aduse acesteia, în decursul ocupațiunii, trec mai târziu în Banat, căutând sprijin și adăpost la izvoarele nesecate în îndurare și bunăvoință a Casei imperiale din Viena; alții, rămași în Oltenia, doresc, din tot adâncul sufletului lor, reînnoirea Austriei, alții, în sfârșit, conspiră cu boierii din Muntenia și Moldova, intrând în legătură cu Moscova, dușmana turcilor asupritori”.

Intre acești boieri olteni, siliți a-și părăsi moșiile dimpreună cu familiile lor și a se stabili în Banat, erau și familiile: D. Brăiloiu și Gh. Brediceanu, care în Oltenia, pe timpul ocupațiunii austriece, s'au bucurat de unele binefaceri, recompense pentru serviciile pe care le-au adus, ca „vechi și credincioase slugi ale casei de Austria”.

Toate aceste date de-o covârșitoare importanță pentru stabilirea venirii familiei Brediceanu în Banat, le cunoaștem dintr'un prețios document, găsit la un colecționar din Oravița și vândut, dimpreună cu alte documente, Muzeului Bănățean din Timișoara.

Documentul, scris latinește, cu greșeli gramaticale considerabile, se extinde pe 4 pagini de coală și se păstrează, actualmente, la Muzeul Bănățean din Timișoara. Acest document cuprinde o interesantă petiție a boierilor olteni pribegi Deicolus Brăiloiu și Gheorghe Brediceanu, adresată în anul 1740, împărătesei Maria Terezia, în care solicită să li se acorde, din nou, funcțiunea de căpitani de plăși și scăunași, care au născut săle binișor înainte de anul 1848, mai avut-o în Oltenia (Valahia Austriacă), pe timpul ocupațiilor imperiale și să li se asigure existența amenințată.

Cel dintâi înaintaș al Oltenilor stabiliți definitiv la noi a fost George Brediceanu.

Lui îi revine, deci, meritul de-a fi adus, în tîia oara, din Oltenia, în Banat, viociruna, seninătatea, entuziasmul, energia, perseverența și flacăra neperitoare de credință românească, aceste însușiri caracteristice oltene, și a le lăsa urmașilor săi din familie, ca o scumpă moștenire a unei scumpe armă de luptă neprețuită, în cea mai tragică epocă a existenței noastre.

Date amănunțite privitoare la viața și activitatea în Banat a lui George Brediceanu și a urmașilor săi nemijlociți ne-au rămas. După toată probabilitatea, un fiu, sau nepot a lui George, cu numele Ioan, născut la 6 Ianuarie 1764, era stabilit în comuna Boldur de lângă Lugoj, unde, în calitate de modest proprietar, se ocupa cu cultivarea pământului.

Din comuna Boldur, familia trece apoi la Lugoj, unde se naște, în anul 1821, Vasile Brediceanu, tatăl lui Coriolan și, după toată probabilitatea, nepotul lui Ioan.

Vasile Brediceanu era înzestrat din fire cu o inteligență vioaie, c'un viguros bun simț, cu o sursă nesecată de nobil entuziasm și, mai presus de toate, cu o putere și dragoste de muncă fără pereche.

Personalitatea lui s'a format, într'o atmosferă de curat naționalism românesc, s'a cristalizat și desăvârșit în mijlocul celor mai respectați și marcanți conducători intelectuali ai Lugoșului de atunci.

Amploarea și eficacitatea mediului lugoșan din decada treia și a patra a secolului

XIX-lea, structura spirituală a societății noastre românești de atunci i-a dat posibilitatea să devie un burghez fruntaș al orașului său natal, un „maistor” de seama și, ca atare, „un fel de tribun al poporului”.

Providența a voit ca un ansamblu de influențe fecunde și binefăcătoare să-i sporească zestrea sufletească și să devie un om dîtr'o bucată, cu un important ascendent moral în mijlocul burgheziei române din Lugoj, care, „ajungând la cunoștința națională, pornise acțiunea de-a desbrăca scrierea românească de haina străină și a desface biserica strămoșească de jugul străin” — (de ierarhia Sărbilor).

Era, deci, incontestabil, un demn și tipic reprezentant, o personalitate proeminentă a burgheziei lugoșene, care s'a impus, prin concepția sa etică și națională, prin comoră sa de simțire și gândire și prin pasiunea sa energică și plină de impunătoare demnitate, tuturor conaționalilor săi din Lugoj.

Acest „Vasile Săpunarul” — după cum scrie fiul său, Coriolan — a fost orator cunoscut, om cu trecere și, dimpreună cu soția sa Iuliana n. Popovici, care a avut de frate pe tatăl lui Aurel C. Popovici: o femeie cu alee însușiri, o adevărată și devotată tovarășă de viață, care i-a înviorat munca și la încurajat și susținut în prodigioasa sa activitate națională) poreclită „mama Românilor” — ocrotitor al săracilor. Casa lor era deschisă studenților și învățaților peregrinari. Pentru introducerea limbii române în biserică și a literelor române, Vasile Brediceanu s'a luptat toată viața. De asemenea a fost un factor puternic în popor în luptele politice din anii 1861—1863. A murit în anul 1864.

Casa sa ospitalieră era, în adevărată accepție a cuvântului, locul de întrunire al fruntașilor burgheziei române din Lugoj, uniți, pe acele vremuri, în cultul dragostei de neam, limbă și lege, un cuib radiant al întregii mișcări de redășteptare națională a acestei sănătoase și bine organizate burghezii.

Aici s'au țesut, într'o atmosferă de curat idealism, multe vise frumoase și îndrăznețe. Aici s'a dezvoltat o activitate fecundă pentru apropierea sufletelor și uniformizarea gândurilor, în vederea înlăturării aceleiaș sfânt ideal românesc. De aici au pornit, în vremuri de restriște, curente și mișcări de importante avânturi naționale.

Și tot aici, în această modestă casă a maestrului Vasile Brediceanu, unde s'a îmbrățișat viața noastră românească de pe atunci, în toată complexitatea ei, cu toate frământările, năzuințele, durerile și bucuriile ei, s'a găsit, pe lângă mult suflet și ideal românesc, și un interesant manuscris, care făcea parte „din cărțile lui Vasile Brediceanu”.

Pe ultimile pagini ale acestui manuscris, s'a păstrat catalogul bibliotecii lui Vasile Brediceanu, în unele locuri cu litere șterse de umezeală.

Manuscrisul a fost comunicat, în anul 1927, de către d. dr. Tiberiu Brediceanu, nepotul lui Vasile, distinsul nostru compozitor dela Brașov, mult regretatului profesor universitar, G. Bogdan-Duică, care, găsindu-l important, l-a studiat cu multă competență și a scris, sub titlul: „Din teatrul Lugoșului”, în revista „Banatul” Nr. 2—1927 din Timișoara, un articol documentat și interesant.

„Din acest manuscris aflăm — subliniază eminentul literat și om de superioară cultură, G. Bogdan-Duică — cam ce-l interesa pe un meseriaș din Lugoj, pe la mijlocul veacului al XIX-lea”.

Catalogul bibliotecii lui Vasile Brediceanu cuprindea următoarele cărți:

1) . . . . .; 2) Carte de economie; 3) Regulu tiatru; 4) Icoana pământului; 5) Romolus tomul 1; 6) dd. tomul 2; 7) Olimpia tiatru; 8) Istoria credinței romane; 9)

Elizații din Siberia; 10) Măiestria de a te feri de sărăcie; 11) Napolion tiatru; 12) Poezi de Alecsandrescu; 13) Descoperirea Americi; 14) Deregătoria bunei creșteri; 15) Desgurzirea din jale; 16) Istoria magazin; 17) Analele Românilor; 18) . . . . .; 19) Calendar nemțesc; 20) Protestația în numele Moldovii; 25) Un tiater nemțesc; 26) Opincărița făloșă, tiatru; 27) Cererile romanilor din Austria; 28) Kalendaru românesc cu istorii; 29) Telemah istorie; 30) Tri frați ghiboși; 31) Cicitoc cu barbă cu tot; 32) Șofronie, istorie morală; 33) Icoana creșteri rele; 34) Iudita, istoria morală; 35) Tiatru mai bin de nu maș fi insurat”.

„Sub n-rul 4 avem de sigur geografia profesorului (dela Blaj) Ion Rusu (1842). Elizații (exilații) din Siberia (n-rul 9) sunt sub titlul Elisabetei, traduse de A. G. Fotescu, sau de N. Nenovici (1844—1845), care venia din București, ca și n-rul 11, care poate fi numai Napo'eon la Schönbrunn de I. Văcărescu (1847); ca și n-rul 12, care Alecsandrescu poate fi ediția dela 1842, dar și numai cea dela 1838. N-rul 17 trebuie să fi fost magazinul istoric (Bălcescu și Laurian) din acelaș timp (1845). Ceeace, în total, însemnează că Bălcescu, Alecsandrescu, Văcărescu trecuseră în Banat imediat după ieșirea din țipar. Aici, în casa lui Vasile Brediceanu, au dat, însă, de scriitori mai vechi. Ca, de exemplu: Descoperirea Americii va fi fost traducerea dela 1816, din I. H. Campe, sosită dela Buda (n-rul 13). Dregătoria bunei creșteri (n-rul 14) venise tot de acolo, din peana lui Damaschin Bojincă (1830). N-rul 32 (Șofronie) trebuie să fi fost al lui Ioan Barac (1843). Telemah (n-rul 29) va fi fost cel mai vechiu de tot, al lui P. Maior. Iar n-rul 33 (Icoana creșteri rele) era proaspăt, opera lui Andrei Mureșanu. N-rul 27 este o publicațiune politică recentă, ca și n-rul 21 (de Vasile, Alexandri)”.

„Șocotind după aceste identificări, nu se poate spune că, în familia săpunarului lugoșan, nu existau multe feluri de interese sufletești, care nu se mulțumeau numai cu tipăria la Buda, Sibiu, Brașov și București, ci se asigurau și de manuscrite, dintre care unul a fost cel sus numit.”

„Lugoșenii iubitori de palabre (Aurel C. Popovici dixit!) ar face bine să-și cerceteze toate bibliotecile familiare, să le catalogheze și să publice cataloagele, deoarece aceste biblioteci au avut o mare semnificație socială și politică.”

„Ele au fost un simptom de alcătuire inteligentă a burgheziei române în oraș. Deodată cu burghezia aceasta s'a întărit curentul național, precum reiese și din pilda lui Vasile Brediceanu, care pe mine nu ca Bredicean, nici ca lugoșan, ori bănățean m'a interesat, ci ca tip social, care n'a putut fi unic. Au fost și alții ca el; trebuie să fi fost! Și toți merită să fie desgroțați, pentruca din mozaicul catalogelor lor, prin adunare să putem compune cât mai aproximativ împânzirea culturală-literară a orașenimii române-bănățenești. Aceasta este istoria cea interesantă” . . . (Gh. Bogdan-Duică).

Iată semnificația superioară a acestui manuscris, găsit în biblioteca familiară a lui Vasile Brediceanu, a cunoscutului măiestru săpunar lugoșan, care, integrându-se, atât de norocos, în ritmul epocii sale, cu fericita sa structură, sufletească, s'a știut situa printre cei mai de seamă conducători ai Lugoșului de pe la mijlocul veacului al XIX-lea.

Iată, schițat, în câteva linii fugare, portretul sufletesc al unui viguros luptător naționalist, cu amplă vibrație spirituală și cu o nobleță sufletească de rară calitate, care, înțelegându-și întreaga sa misiune, a agitat și luptat cu ardoare pentru marile noastre revendicări naționale, făcându-se, astfel, vrednic de recunoștința posterității.

Prof. dr. A. Potoanu

Pentru o Mitropolie a Banatului

Ca unul care am fost slujitor la altarul Domnului timp de 10 ani de zile, câțiva ani în Banat (Torac, Jugoslavia, de unde m'am refugiat în 1919), iar în timpul războiului în serviciul militar la reg. 61 inf., mai apoi preot-șef și referent ortodox timp de aproape 3 ani pe lângă comanda mil. sup. din Timișoara, unde se înființase la stăruințele autorităților superioare, a informațiilor și rapoarelor noastre în 1916 și o secție a acatolicilor (ortodoni, rom. și sârbi, ref.-evang. etc.), îmi vine voia să-mi spun, în cadrul acestui articol, și eu părerea pentru înființarea unei Mitropolii ortodoxe a Banatului.

La timpul său mi-am ridicat cuvântul în ziarul „Universul”, în cauza menținerii Academiei Teologice din Arad și românesc de mare luptă națională, care a recrutat atâția preoți pioneri ai națiunii și culturii românești din Banat și Crașana, pentrucă întreg ținutul acesta, are lipsă mai ales acuma de preoți culti și înțelegători ai vremurilor în cari trăim, unde suntem încunjuțați de atâtea alte nații, biserici și mulți sectari, cari au în fruntea lor preoți cu pregătiri superioare, ambițioși, malițioși și hulitori a tot ce e românesc și mai ales ortodox!

Tot aceste considerente, la care mai adaug și dreptul nostru de „stăpân”, mă fac să insist și pentru înființarea Mitropoliei Banatului, pe care o dorește întreaga suflare ortodoxă a Banatului și mulțimea ei de credincioși ortodoci. Mitropolie, cu reședința în mândra Timișoara!

Căci această Mitropolie ni-ar întări pozițiunea noastră la Granița de Vest, nu numai din punct de vedere bisericesc și al credinței străbune față de statele mărginașe, ci și din punct de vedere național, cultural și social, dovedind că la această graniță avem o masă compactă de români, — frați cu cei mulți rămași în Jugoslavia și Ungaria, pe cari să ne uităm ci să-l întărim în conștiința națională și credința străbună, — care formează un zid puternic la hotarele țării vecine.

Deci prin înființarea acestei Mitropolii, se întărește nu numai ortodoxismul și naționalismul și patriotismul în țara noastră, ci și nădejile românilor de peste hotare, cari vor vedea în această Mitropolie o Mecca românească! Căci numai prin cultul divin, în cadrul bisericii străbune, s'a putut cultiva, în graiul neamului, ideea națională!

Apoi, Episcopia ortodoxă română proiectată a se înființa în Jugoslavia cu reședința la Vârșet, să cuprindă și pe marele număr de români din vechea Sârbie.

În timpul războiului, am îndepărtat misiune oficială duhovnicească în timpul vechiului regat sârb, unde am alinații familiei — (puține câte au mai rămas ne-refugiate sau neînrolate în armată) — femei bătrâne și copii, cari nu și-au negat originea românească în fața mea. Iar între prinsonierii din armata sârbă internați în Spitalul de prinsonieri din Timișoara, am aflat deasemenea mulți români, precum am dat în spitalele de azi și de români ortodoci declarați în armata bulgară, cărora le-am împărțit cărți de rugăciune.

Dr. Eugeniu Munteanu

Studentii în drept din București aderă cu entuziasm la F. N. S.

Cum s'a desfășurat adunarea generală extraordinară a Societății studenților în drept

București, 22 (Sir). — Societatea studenților în drept, convocată în adunare generală extraordinară ieri, în prezența prodecanului Anibal Teodorescu, prof. Mircea Djuvara, Gh. Leon, Constantin Georgescu, etc. a ținut ședință pentru adeziunea studenților în drept la Frontul Național Studențesc. A luat cuvântul președintele societății, Anton Georgescu, spunând între altele: Această adeziune este o datorie de conștiință noastră ca buni români și oameni pătrunși de spiritul ordinei în stat și peretei discipline naționale. Este o obligație de onoare în aceste momente, când elemente irresponsabile și impinse de demență unei mistici anarhice, au comis acte care lovesc direct în prestigiul statului și a nației și ar fi putut avea grele repercusiuni asupra însăși a existenței noastre naționale. Această adeziune este cerută de însăși imperativul național, care dictează a ne încadra fără întârziere

re sub drapelul operei de reconstrucție a statului și renașterii naționale, care ne permite securitatea noastră națională și socială înăuntrul și în afara granițelor noastre. În fața istoriei, studențimea și tineretul român se prezintă cu un bilanț al activității sale, falimentar. În acest timp, patria și statul român trec prin cele mai grele momente pe care le-a cunoscut sbuciumata noastră istorie. Ne vom dovedi incoștienți și trădători de neam? Niște nemernici cari ne trădăm patria și interesele superioare ale neamului? Nu putem crede că noi, tineretul de astăzi, purtăm în firea, acțiunile, în suflul și conștiința noastră, stigmatul degenerescenței naționale. De aceea vă cerem cu hotărâre a aproba moțiunea de adeziune entuziastă a studențimei în drept din București, la Frontul Național Studențesc.

Cine este contra, înseamnă că este contra ordinii actuale în Stat, contra

intereselor superioare de neam și este un trădător sau un incoștient. Opinia publică vrea să cunoască aceste specimene nefaste, spre a exclude din mijlocul ei. Să-mi dați voie să închei această declarație strigând: Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea, trăiască Hăria Sa Marele Voevod Mihai, trăiască Dinastia, trăiască corpul promesoral al universității București, trăiască studențimea română creștină.

Apoi a fost aprobat în unanimitate comunicatul, prin care Societatea studenților în drept din București, își exprimă cu entuziasm adeziunea totală la Frontul Național Studențesc. S'au trimis apoi telegrame către M. S. Regele Carol al II-lea, președintele consiliului Argețeanu, Giurgescu, ministrul Frontului, către ministerul Educației Naționale, ministrul Justiției, Aurelian Rădulescu, secretar gen. al societății studenților în drept, încheie printr-o cuvântare ședința.

FRONTUL NAȚIONAL STUDENȚESC

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA încează în fruntea Enciclopediei a cărei apariție a stimulat-o și a favorizat-o, măturând auguste aprecieri:

„Această enciclopedie, care a mai fost apreciată de mulți în trecut, și cărora trebuie să le aducem prinusul nostru de mândrie, este o operă solidă, dela care, se putea porni opera sistematică a României de mâine.”

Prof. D. Gusti, ne-o prezintă, următorul pasagiu:

„Enciclopedia României” este marea realizare implinită a unei generații, ce are o profundă conștiință de propria-ei forță și de propria-i misiune.”

Extragem din Vol. II. intitulat „Țara noastră” — orașe și județe — paragraful care privește cadrul istoric, geografic și social al Metropolei noastre.

Incontestabil, tineretul, e adevăratul rezervor de energie al unui neam. Și în prezent rând, tineretul universitar.

În efervescența adolescenței, pornind tumultuos spre maturitate, se deschide răsădnicul determinantă a unei generații, unde, e în devenire însuși destinul și viitorul popor.

Acolo, pe băncile Universității, față în față cu toate cele ale înțelepciunii și științei, când toate orizonturile cunoașterii se deschid spre noii lor exploratori, — acolo și atunci, se petrece cea mai taină, misticul imbold, spre cunoașterea de sine, prin înțelegerea tainelor și adevărilor, ale Universului.

Disciplină și lege, minciună și adevăr, știință este cunoscut și nici o restricție în cunoașterea spirituală a unei generații nu poate schimba procesul de formare al caracterelor și inerent acestuia, al caracterelor.

La această răsădnicie de viață, la acest timp, câte năzuinți, n'au propozit, pentru a porni spre înfrângere sau triumf. Alina, copilul devine bărbat, aici, minorul își caută expresia majoră, se emancipă, se simte îndreptățitul unui rol, și începe să își asume misiuni. Visul adolescenței se concretizează în acte de voință. Optimele, iluziile, își caută un temelie în realitate.

Maturitatea își revendică deci, toate drepturile. Dar și de cele mai multe ori, se prezintă prin a uita de îndatoriri. Dealtmădă, aceasta e sacrul păcat, al tineretului în devenire și nepăsare.

Tineretea, risipitoare a tineretei, foarte incandescent de simțire și gând — este un pericol vital pentru care contrastele și egală valoare și în care orice act, se

naște sau apune cu aceeași profundă intensitate, moartea sau viața având același miraciu, — această eternă și unică tinerete universitară, poate fi însă har sau blestem pentru individ sau chiar pentru colectivitate. Depinde de educație, de felul cum este înțeleasă și condusă această tinerete, pe ce pantă a vieții alunecă, pe care drum al răsădniciei apucă.

Tânărul universitar, care a gustat din mărunțelul cunoștinții, care crede că a pătruns astfel, toate tainele celor de sus și celor de jos, de nu va fi învățat dela dascălii săi taina modestiei și a prudenței, dacă nu și-a însușit în anii săi de pregătire, percepțiile cele de întotdeauna ale respectului față de părinți, față de vrăstnicii și înaintașii, cari se sedimentează atât la origina cât și în devenirea sa, acel tânăr își epuizează toată cea moara vârstei, în fapte și năzuinți, deșarte.

Firește că, tineretea are tot dreptul de a revendica înțelegerea generațiilor mai vechi. Idealistă prin definiție, tineretea, poate cere corectitudine, generațiilor învechite în ele. Pe acest plan, de moralitate, rolul tineretului, e regenerator. Dar, acest rol nu se asumă și nu trebuie să se impună, ca o autodeclarare — și mai ales nu se poate, fiindcă e nedrept, ca tineretul să devină din judecător atât de idealist în puritatea lui, el însuși, executor.

Apoi, am surprins atâta nerăbdare la unii tineri. Or, nerăbdarea, graba pripită de a atinge scopuri și limite, peste orice ordine socială și chiar morală, nu e un apanagiu al tineretului celei adevărate. Ci e un păcat al altei tinereti — căci există și o tinerete îmbătrânită.

A îmbătrânit prin ratări continue, și desigur, prin dese și nedrepte privațiuni, cu cari a împovărat-o viața, societatea.

În o anumită decadentă a tineretului, fără doar și poate, trebuie căutate și cauzele cari o determină. Există factori sociali, cari turbură această mare energetică a tineretului sunt păcate, cari ispitesc caracterele ei.

Viața tineretului nostru universitar, privită și înțeleasă în realitatea ultimilor zece ani, observăm că se sincronizează depresiunilor sociale și politice, totată de agitată, ca înseși frământările maselor angajate în dușmăniile politice și interese materialiste.

Era deci firesc ca, în vremiri când fiecare român se credea în valoare politică, cotate la bursa electorală, — stu-

dentimea să-și însușească ipostaze ideologice, reformatoare.

Organizarea politică a tineretului universitar în majoritatea lui, a izvorit din necesitatea firească, a negării demăului politic, pe care-l observa.

De aici, acea supraetalară, prin acte și atitudini, în un vădit contrast cu mijloacele și mentalitatea politicianistă a celorlalte organizații politice.

Decât, unde dai și unde crapă.

Tineretul s'a răstăcut în o mișcare vinovată, care a înscris în cartea existenței ei, crima. Asasinatul, a fost ridicat la valoare de dogmă. Unsprezece teologi, l-au ucis pe Stelescu!

Crucea propovăduită, ca simbol al unei renașteri creștine, avea drept argument, revolverul.

Iar, în învălmășeala formelor trecătoare, cei ce traseră sabia, de sabie au pierit . . .

Argumentul crimei, al constrângerii, n'a fost niciodată bine ales și nici ducător la scop. Mișcarea zisă legionară, a păcătuit prin acest argument. Și, de aceea a fost proscrisă.

N'a fost proscrisă însă tineretea, energia ei creatoare, forța ei morală și națională.

Acest apostolat, stă și acum la baza acțiunii de încadrare a tineretului Universitar în organizație proprie intereselor și putințelor lui.

Frontul Național Studențesc, va reuși să redea tineretului cadrele lui de adevărată mișcare politică-națională, pregătindu-l pentru acel mâine, când lui și numai lui, îi revine sarcina de a conduce țara așa cum visează s'o conducă în tineretea în care plămădesc atâtea avânturi.

Universitatea deci, devine astfel și o școală politică, de dezvoltare evolutivă, patriotică, dar în nici un caz anarhică.

Acolo, în cadrele Frontului Național Studențesc, se vor spovedi sincer, toate nemulțumirile, toate intențiile de mai bine, tot ce poate ajuta și consolida țara și neamul.

Tineretul universitar și-a anticipat deja dorința de a se dăruși unei mișcări de renaștere, când încolonați în Echipele Regale ale Serviciului Social, studenții au pornit la sate, ca să ajute la regenerarea cea mult așteptată.

Frontul Național Studențesc va și să continue această înaltă misiune a Serviciului Social, pregătind, din experiență pe teren, soluțiile vindecărilor de mâine.

J. MIU-LERCA

Scurte telegrame externe

BUCUREȘTI, 22. (Sir). — M. S. Regele a semnat decretul-lege prezentat de M. Ghelmegeanu, ministrul Comunicațiilor, prin care regia O. F. R. este autorizată să înceapă imediat lucrările de construcție ale liniei ferate înguste Telciu-Moșel.

Londra, 22. (Rador). — Cu prilejul semnării pactului tripartit, avut loc un schimb de telegrame între d. Inonu și Regele George.

ROMA, 22. (Rador). — Ziarele italiene din provincie se ocupă și ele pe larg de sărbătorirea aniversării nașterii M. S. Regelui Carol al României, reproducând pasagi din articolele consacrate de presa română acestui eveniment și punând în evidență manifestațiile ce s'au desfășurat pe tot cuprinsul României cu acest prilej.

Amsterdam, 22. (Rador). — Ziarul „Telegraf” desminte din Berlin știrea ziarelor după care ar urma să fie creat un nou stat independent polonez la 1 Noembrie. „Telegraf” afirmă că va mai trece mult timp înainte ca Reichul să fie în măsură să-și precizeze punctul de vedere față de viitorul Poloniei.

Moscova, 22. (Rador). — D. Antonoff, ministrul Bulgariei la Moscova, care a așteptat terminarea negocierilor turco-sovietice, pentru a încunoștința guvernul său, a părăsit Joi seara Moscova, cu destinația Sofia.

Londra, 22. (Rador). — Colonelul Deneys Reitz, ministrul de interne al Uniunii sud-africane a sosit Vineri seara la Londra. A fost salutat la gară de d. Eden și mai multe personalități.

Stockholm, 22. (Rador). — Cunoscutul explorator Sven Hedin a declarat unul redactor al biroului de informații suedez, că vizita sa la Berlin și primirea sa de către Führer, au venit din propria sa inițiativă și că niciuna din personalitățile responsabile suedeze n'a fost informată de această călătorie. Este clar că această călătorie a fost prilejuită de îngrijorarea cu privire la Suedia și de dorința sa fierbinte de pace.

Londra, 22. (Rador). — Reuter transmite: Este probabil că Anglia va căuta să găsească alte piețe de desfacere pentru carbunele ei, care nu mai poate fi exportat în Polonia și Germania. Anglia are tot interesul să intensifice acest export, pentruca să obțină în schimb produse alimentare și alte materii esențiale.

Paris, 22. (Rador). — Cu prilejul semnării tratatului dela Ankara, d. Lebrun a primit din partea d-lui Ismet Inonu o telegramă călduroasă la care a răspuns, mulțumind.

Tokio, 22. (Rador). — Cuvântarea ambasadorului Statelor Unite făcută la clubul americano-japonez, a provocat o vie umire și o mare dezamăgire, deoarece atitudinea Statelor Unite față de Japonia și de conflictul european, așa cum a fost ea prezentată de Grew, nu ține seamă de revendicările juste ale Japoniei în Extremul Orient.

Agenția Domei socotește că punctul esențial al cuvântării este cererea hotărâtă a Statelor Unite ca Japonia să-și schimbe atitudinea sa față de China și să garanteze cu orice preț pretinsele drepturi și interese ale terțelor state — drepturi și interese ce au fost violate — în conformitate cu prevederile pactului celor nouă puteri.

Toate instrumente muzicale mai efine la

Anton Braun

Depozitul fabricelor renumite Asortiment mare în tot soiul de instrumente muzicale și accesorii Cereți catalog gratuit!

Vânzare și în rate!

Timișoara I. Str. Eugen de Savoia 10
Telefon 41-09

SPORT

Azi la București marea bătălie a footballului românesc

Toata suflarea românească așteaptă cu înfrigurare desnodământul întâlnirii dintre primele selecționate ale Ungariei și României, match, care se va disputa la București, pe marele stadion Regele Carol II.

Partida de azi nu este privită de nimeni ca un match internațional oareșcare, deoarece azi, pentru prima oară elementul românesc va figura în mare majoritate în formație și astfel vom putea trage concluziuni importante în ceea ce privește politica footballului nostru.

Au trebuit douăzeci de ani, ca să se

ivească acel om, care rupând cu o tradiție bolnavă a încercat această reformă, aproape revoluționară în ochii unora și să dea ocazie footballiștilor români ca să încerce forțele cu un adversar într-adevăr redutabil.

Cultul vedetelor înlăturat, speranțele de mâine ale footballului românesc vor juca și vor învăța să joace cât mai bine, conștienți că în viitor vor putea primi loc în prima linie. A fost necesar acest curaj, fără care toate străduințele acestora cari poartă pe suflet succesele de mâine ar fi iluzorice.

La Timișoara două matchuri de prestigiu

Ripensia—Electrica C.A.M.T.—Chinezul

Până când în Capitală se dispută un mare match internațional, la Timișoara rivalitatea locală ocupă un loc de frunte în teatrul footballistic. Cele două echipe divizionare din A se întâlnesc cu cele din Divizia B.

Desigur aceste matchuri stârnesc un interes legitim, căci ambele echipe din categoria a doua a footballului rezincolar se străduiesc ca să ajungă în prima divizie. Regulamentele actuale nu permit aceasta decât în cazul unui schimb dintre echipele din aceeași localitate.

Atât Electrica, cât și Chinezul și mai ales Chinezul, speră că la sfârșitul campionatului vor fi în locul de frunte al seriei și astfel vor juca un baraj cu Ripensia sau CAMT, pentru a putea

întrii în raiu...

Cine va fi capul de serie desigur că nu se știe, dar aceasta nu împiedică ca, combatanții de mâine să nu-și facă diferite combinații. Și aceasta este mai ales în beneficiul publicului timișorean, care astfel va putea urmări două matchuri foarte bune și mai ales de prestigiu, permițând să se facă o comparație între posibilitățile actualilor și eventualilor din Divizia A.

Ripensia—Electrica va avea loc la orele 10.45, pe Arena Electrica, iar CAMT—Chinezul la orele 15.15, pe Arena Banatul.

România B.—Ungaria B. 1:1 (1:1)

Un draw egal cu o v e o r i e

„Cadeții” pregătiți de d. Virgil Economu au dat satisfacție deplină

București, 22. (Prin telefon dela trimisul nostru special.) Matchul așteptat cu înfrigurare, între echipele secundare ale României și Ungariei s'a soldat cu un draw, egal cu o victorie.

În fața celor 18.000 de spectatori s'au aliniat formațiile:

România B: Justin — Petrescu, Lengheriu — Demetrovici, Drăgan, Nistor — Lucaciu, Torjoc, Constantinescu, Dunăreanu, Gică Popescu.

Ungaria B: Csikos — Onody, Felföldi — Baroti, Toth, Szalay — Varady, Sütö, Hidasi, Nemes, Tolvaj.

Matchul începe la fluierul d-lui arbitru M. Popovici (Jugoslavia) și se desfășoară pe un timp ploios.

Ostilitățile sunt conduse de „cadeții” noștri, cari combină periculos. Totuși, în m. 13 Sütö, marchează imparabil 1:0 pentru Ungaria B.

Dar români nu se lasă, ci presează adversarul, dominând net.

În m. 30 se produce egalarea, dintr-o combinație Dragan—Constantinescu — Grecu. Acesta folosindu-se de luftei lui Onody, marchează un goal splendid, 1—1.

Repriza II-a e tot în avantajul echipei noastre. În m. 17 Gică Popescu, într-o formă de zile mari marchează din ofsaid și arbitru nu acordă. Și ungurii marchează în m. 43 prin Hidasi, dar arbitru nu-l acordă, căci un jucător maghiar face hands. În general, jocul a fost în nota de superioritate a românilor.

Dealtfel, d. VIRGIL ECONOMU, care se poate felicita de felul cum a alcătuit echipa noastră, a declarat după match: „Am așteptat să pierdem, și pentru aceasta sunt multumit de rezultat. Gică Popescu, Nistor și Constantinescu—Grecu au fost cei mai buni”.

Oficialul maghiar a avut aceeași părere despre echipa românească, spunând că a jucat frumos.

ECONOMICE

Exportul de animale și porci

— Tendința pieții este fermă —

Timișoara, 22. — Pentru a informa opinia publică asupra prețurilor la vite și porci grași, ne-am adresat Sindicatului pentru Raționalizarea Exportului de Animale din Banat care a binevoit să ne pună la dispoziție datele solicitate.

Am aflat astfel că piața este fermă în ceea ce privește vitele și porcii grași. În vremea din urmă, prețurile s'au urcat cu 2—3 lei la kgr. Fap'ul se datorește intensificării exportului, de animale și porci grași, în Germania și Protectoratul Boemiei și Moraviei.

Situația încheiată de Sindicat pe săptămâna 13—19 Oct. a. c., ne arată următoarele prețuri: boi țărănești: 15—16 lei kgr., boi pentru export: 19—21 lei kgr., îngrășați în fabrici: 21—22, viței: 25—27, porci șuncari (sub 120 kgr.): 26—28, porci grași: 28—30, mangalița sau bagoni: 33—34, englezi din Banat: 33—34 lei kgr., porci despicăți cu slănină: 39—41 lei kgr., osauză 43—44, poaspătă: 45—46, iar untura de porc topită 45—46, însă nu se găsește nici la acest preț. Prețul la oi țeste 6 luni este 9—11 lei kgr.

Cererile la porci și untură topită sunt foarte mari. În săptămâna amintită, numai din raza acestui Sindicat, s'au ex-

portat 35 vag. vite și 40 vag. porci grași.

Piața e, cum am spus, fermă, pentru că conjunctura este foarte bună, iar concurența între exportatori, mare.

În privința exportului în Germania, Protectoratul Boemiei și Moraviei, avem contingent, dar el este atât de mare, încât, de doi ani încoace, niciodată nu s'a putut executa în întregime. Din această cauză nici nu s'au făcut repartizări pe regiuni, ci s'a lăsat pe seama fiecărei să exporte care cât poate.

Astfel se explică de ce la orașe s'au urcat prețurile la cărnuri și untură. Și tot aici se găsește explicația de ce pe piața orașului nostru nu se găsește untură de porc topită cu prețul de 46 lei kgr. cum a fost maximalizată. Cu acest preț se vinde în en gros și nu se găsește în măsura cerută, iar comercianții vor să câștige și ei 20% cum le dă dreptul legea.

Dar făcând abstracție dela cele ce se întâmplă pe piața orașului Timișoara, trebuie să recunoaștem că îmbucurător este faptul că prețurile la vite și porci grași s'au urcat. Bucuria este pentru creșterea torii de vite și porci, în special pentru micii producători cari își văd munca remunerată în măsura cuvenită.

O ciudată situație juridică în conflictul chelnerilor din Timișoara cu patronii

Timișoara, 22. — Conflictul de muncă dintre chelnerii din Timișoara și patronii acestora nu s'a aplanat încă.

Toate intervențiile făcute de către organele muncii pe lângă patroni, au rămas fără rezultat. Prin breaslă chelnerii au făcut un nou demers pe lângă Ministerul Muncii, care a ordonat să se facă o nouă anchetă. Rezultatul acestei anchete a fost comunicat ministerului de către Inspectoratul general al muncii, printr'un raport, trimis cu data de 25 l. c.

Raportul spune că, conform contractului colectiv de muncă și legii, patronii sunt obligați achita salariile regulat, cât și atunci când au concedii legale sau sunt concentrați. Dar se naște și o curioasă situație juridică. Anume: chelnerii sunt angajați cu salarii fixe minime, cari se întregesc cu remiza de 10% pe care o suportă clientul la fiecare consumație și care se încasează și imparte

de către chelnărul-șef care face încasările.

În privința celorlalte îndatoriri, se va interveni pe lângă Asoc. Patronilor în sensul că aceasta să îndrume pe membrii săi a-și respecta obligațiile de la ea. În ce privește însă remiza de 10%, pe care chelnării o socotesc drept salariu și o pretind în toate cazurile, Inspectoratul general al muncii este de părere că chestiunea să fie trimisă contenciosului din Ministerul Muncii sau chelnerii să provoace o sentință judecătorească, deoarece contractul colectiv nu este clar în această privință. Lămurirea cere, este să se știe dacă patronii sunt obligați a plăti chelnărilor și această remiză în cazul când sunt în concedii sau la concentrare.

Cazul este foarte interesant, iar din punctul lor de vedere, chelnerii au dreptate deoarece adevărul lor salariu este remiza.

Modificarea unor dispoziții din legea persoanelor juridice

București, 22 (SIR.) — D. V. Iamand, ministru al justiției a supus spre semnare M. S. Regelui decretul pentru modificarea unor dispoziții din legea persoanelor juridice.

Art. 26 spune că dacă o persoană juridică deviază dela scopurile ei, departamentul sub controlul căruia cade persoana juridică respectivă poate interzice activitatea aceleia.

Jurnalul consiliului de miniștri poate interzice funcționarea asociației până la intrarea ei în lege, sau poate hotărî dizolvarea ei.

Când se constată că persoanele din conducerea unei asociații desfășură o activitate contra bunelor moravuri, a ordinii publice sau siguranței statului, ele pot fi înlocuite, numindu-se o comi-

sune interimară. Convocarea adunării generale se va face de această comisie interimară.

Statul vrea ca prin această lege să garanteze asociațiilor o liniștită rodnică dezvoltare, controlând însă activitatea lor în toate direcțiile.

Alți germani repatriați din Estonia

Tallin, 23 (Rador.) — Agenția N. B. anunță că Vineri au plecat spre Germania vapoarele „Orotova” cu 100 și „Adler” cu 300 germani cari se repatriază în Reich.

Locul de întâlnire în București al Transilvănenilor
High—Life

Cafe — Restaurant, menu — 3 piese Lei 40.

În centru Bucureștilor, colț cu Bulevardul Elisabeta și Brezoianu LANGA SENAT
Bucătărie Ardelenească Sah — Billard și săli de joc

Sub conducerea dlui HENRIC FEUERSTEIN fost patron al restaurantului PISICA ALBASIRA din Oradia
Telefon 4-35-24

INFORMAȚIUNI

Calendar

DUMINICĂ, 22 OCTOMBRIE

Ortodox: Sfântul Părinte Averche Episcopul Terapolei (188) și Sfântii șapte Coconi.
Catholic: Sfânta Cordula.

Parrocii de serviciu: Circ. I: Weisz, coș Meroy și Piața Unirii; circ. II: Löw, Str. 3 August și Meiszner, Piața Petre; circ. III: Cristea, Piața Lahovary 1; circ. IV: Crăciun, Piața Drăgălina 15.
Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Mehala: Panajoth.

LUNI, 23 OCTOMBRIE

Ortodox: Sfântul Apostol Iacob Fratele Marelui.
Catholic: Sfântul Severin.

Parrocii de serviciu: Circ. I: Mizericordiei, Str. Sft. Ioan; circ. II: Schul, Str. Sft. Iosif; circ. III: Keliar, Bulev. Carol 27; circ. IV: Diana, Str. Brătianu 29.
Serviciu permanent: Mehala: Chioreanu; Mehala: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Romanta intunericului”, cu J. Swarthent.
Cala: „Sergent Berry”, cu Hans Albers.
Coso: „Mamon Colibri”, cu Hugnete.
Apollo: Program dublu: „Declasații” cu Brook și „Jălăreții”, cu Frații Ritz.

Istoricul zilei

- In 23 Octombrie 461 d. H., a murit Leo cel Mare.
- La 23 Octombrie 1456 a murit Ioan Bistran, amicul in bratele căruia și-a dat locul Ioan Corvin.
- In ziua de 23 Octombrie 1596 a început bătălia din câmpia Korostey între Imperiul Turc. Lupta s'a terminat prin victoria turcilor peste trei zile.
- In 23 Octombrie 1599 înainte de bătălia de la Șelimbreg, Mihai Viteazul dă o declarație Ardeelenilor, prin care le pune în vedere că venise să-i scape de Andrei Bălan, care spunea că va închina Ardealul turcilor.
- In ziua de 24 Octombrie 1735 datează scrierile împărătești, care se referă la oțelul lui Ioan Inocențiu Klein.
- In 24 Octombrie 1849, delegații naționali români din Banat în frunte cu Ioan Popescu, Petru Mocsoni, dr. Ioan Dobran, dr. Constantin Poanașiu și Teodor Sârbu au prezentat o petiție ministrului cultelor, prin care cereau despărțirea teritorială a bisericilor românești de cea sârbească.
- La 24 Octombrie 1863 a murit la Brașov Andrei Mureșanu, acela care a compus cântecul mare „Deșteaptă Române”.
- In noaptea de 24 spre 25 Octombrie 1896 a murit Dimitrie August Laurian, fiul lui August Treboniu Laurian. Dimitrie Laurian a fost profesor la Sf. Sava, secretar general la Ministerul Cultelor și mare muzicist.

P. C. MILOȘ

PERINȚA D-LUI DR. AUREL COSMA
Marți, in 24 Octombrie a. c., la orele 18, s'a ținut o sărbătoare festivă a Școlii Superioare de Comerț din localitate, va avea loc interesanta conferință a d-lui dr. Aurel Cosma, vicepreședintele „Astrei-Bănățene”. D-se va discuta despre „Urmele de viață italiană în România”, dezvoltând timpul, motivele și împrejurările în care au venit italienii aici.
Documente inedite și foarte interesante despre realizările făcute de italieni în Banat și a prieteniei sufletosești legate între italienii și frații latini așezați pe aceste meleaguri, vor fi expuse în această conferință.

DOAMNELOR! Votți să Vă îmbrățișați din nou? Vizitați salonul de modă „ORIGINAL” I., Str. Gh. Lazar 4, etaj III. Lift în curte. Telefon 20-45. Cămin și pe rate.

— PENTRU AJUTORAREA FAMILIILOR CELOR CONCENTRAȚI. Sucursala timișoreană a băncii „Albina” a pus la dispoziția primăriei municipiului nostru suma de 3000 lei, pentru a fi distribuită familiilor în suferință ale concentraților. Intr'o scrisoare adresată d-lui primar-șef dr. Emil Tieranu, banca autoriză primăria să dispună de această sumă după cum va găsi cuviință.

— Tăiat cu cuțitul. Pe când se găseau într'o căruciumă, Savu Kukeli, de 45 ani, acoperitor de casă, din str. Popa Balint 46 și-a împuns tovarășul, pe V. Molnar cu un cuțit. Cu Salvarea, numitul a fost transportat la sanatoriu Bega.

— Dr. PAUL BRÜCK specialist, gât, nas și urechi, și-o reîncept consultațiile între 9—12 și 3—5. Cetate, Str. Wilson 4. (Lângă Palatul Telefoanelor.) Telefon 36-88.

— Instrucția practică a. p. a fost suspendată. Incepând de Sâmbătă 22 crt., instrucția practică de apărare pasivă, care s'a ținut la ale trei secții de pompieri pentru populația timișoreană, a fost suspendată. Această instrucție va fi reluată abia la primăvară. Până atunci, după cum am arătat în numărul nostru de ieri, primăria municipiului Timișoara va oferi populației posibilitatea de a se aproviziona cu măști, la prețul lor oficial. Dat fiind faptul că o bună parte din populația n'a putut participa încă la primele conferințe teoretice, aceste conferințe s'au prelungit până la sfârșitul lunii și vor avea loc în fiecare zi de Luni, Miercuri și Vineri, numai la cinematograful „Capitol”. S'a fixat între timp și programul conferințelor teoretice de pe luna Noemvrie, cari vor avea loc la cinematografele „Capitol” și „Apollo”, cu participarea pe cartiere a populației. Pentru fiecare cartier s'au destinat aproximativ cinci zile iar conferințele se vor ține: câte trei zile în limba română, o zi în limba germană și o zi în limba maghiară. Programul definitiv al acestor conferințe, precum și itinerarul lor, îl vom publica în numărul nostru viitor.

— S'a spânzurat de grinda grajdului. Săteanu Dehelean Tănase de 61 ani, din Lipova str. Matei Corvin 553 și-a pus capăt zilelor, din cauza neînțelegerilor familiare, spânzurându-se de o grindă a grajdului.

— BIJUTERII FARA STAPAN LA POLIȚIE. La biroul judiciar al poliției se găsesc bijuterii în valoarea de peste 70.000 lei, probabil provenite din furt. Toți cei cărora li s'au furat bijuterii, în cursul ultimilor ani și cari n'au fost găsite până acum, să se prezinte imediat la d. comisar Dimitrie S n t ă u, șeful acestui birou, pentru a recunoaște bijuteriile dispărute.

— Miercuri încep cursurile de limba italiană. Institutul de cultură italiană din România secția Timișoara își începe cursurile de limba și cultura italiană pe anul academic 1939/40 Miercuri 25 Octombrie, la orele 7 seara, în localul Institutului din piața Libertății 2, etaj II. Lecțiile, după cum am arătat într'un număr anterior, vor fi făcute de d. prof. Silvio Guarnieri și d-na prof. Franca Guarnieri din misiunea culturală italiană în România. Inscriserile la cursuri se fac la sediul institutului, în fiecare zi între orele 10—13 și 17—20. Tot acolo, sau la telefon 12-77, se dau și orice alte informațiuni în legătură cu aceste cursuri.

— A apărut buletinul de presă „Observator”. Numărul de pe Octombrie al buletinului de presă „Observator”, care apare la București în redactarea sărguincioasă și foarte perspicace a d-lui Traian Chirilă, a apărut deunăzi, aducând un bogat și foarte variat material de observații și comentarii politice. Titlul articolelor din acest număr sunt: Incaadrarea minorității ucrainiene în Frontul Renașterii Naționale; Situația minorității maghiare din Jugoslavia; Imperativul românizării meseriilor; Românii din Bulgaria, etc. Buletinul d-lui Traian Chirilă aduce și unele interesante spicuri din revista budapestană „Láthatár”, în care situația minorității maghiare din România este arătată în adevărata ei lumină: acela unui tratament omenos și înțeleptor din partea statului român.

— ACCIDENT DE CALE FERATĂ LA BERZOVIA. Eri noapte, în gara Berzovia din județul Caraș, s'a întâmplat un accident de cale ferată, fără urmări tragice însă. Din cauza unui acuzat, trenul de marfă care transportă minereu la Reșița, a deraiat de pe linie. Două locomotive și 4 vagoane au suferit serbuse stricăcării. Pagubele nu trec de 30.000 lei. D. insp. condusător ing. Tomescu a dispus să se facă o anchetă.

— Irena și Eva Lányi comunică onor. lor clientele, că s'a retras din florăria „Riviera”.

— Greșală de tipar. In reportajul nostru de ieri, cu titlul: „Necesitatea unui local potrivit pentru Căminul de ucenice, din Timișoara”, în loc de anul 1929 a apărut 1939, dintre regretabilă eroare de tipar.

— DL. DR. NICOLAE OGRIN, secretarul general al Sindicatului pentru exportul animalelor, împreună cu d-nii Bădărăn, preș. Uniunii Sindicatelor și maior A. Birtolon deputat, au plecat astăzi la amiază, la Berlin, pentru a pune la punct unele chestiuni în legătură cu aplicarea convenției comerciale cu Germania.

— Arestarea unei hoațe. Cunoscuta hoață de buzunare, Creța Bogda, din com. Pădureni a fost arestată, fiind prinsă că a furat 260 lei, în piață, dela precupeța Elena Popovici.

— Hoț înaintat poliției. Eri a fost înaintat poliției Vințan Nicolae din Sănnicolaul Mare, care a săvârșit în luna August crt. un furt în valoarea de 2000 lei, la restaurantul „Orient”.

— Starea civilă. Născuți: Andrei Pechianu și Mihai Palfalvi. Morți: Sofia Rothman 68 ani, Paun Costa ziuas 56 ani, sold. Vasile Vlad 29 ani, Luziza Blumberg 86 ani și Ana Ștefan 54 ani. Căsătorii: Mircea Micula cu Maria Grivei, Gh. Rozsa cu Magdalena Stein, Eduard Massong cu Roza Roszler, Ludovic Lasch cu Barbara Akom, Ludovic Krivanyi cu Olga Ioanovits, Francisc Toth cu Rozalia Nagy, Mihai Albu cu Cristina Velcu, Iosif Leitheim cu Ana Zsinai, Moise Sternberger cu Ema Hertzka, Petru Paul cu Istina Zacor, Carol Kovacs cu Maria Pagoni, Gheorghe Haut cu Maria Maczan, Ioan Drucker cu Barbara Niszter, Iosif Kalmar cu Edita Tolgyi, Crol Musunea cu Sofia Luca, Andrei Balint cu Iuliana Dioszegi, Fredric Weigner cu Ana Bekesi, Francisc Böhm cu Eva Daggendorf, Arpad Szasz cu Marta Imre și Partenie Mirici cu Maria Zion.

Reviste, publicațiuni

Timocul

Revista de luptă națională-culturală a d-lui Florea Florescu, Nr. 5—8 pe Mai—August a. c., aduce în fruntea ei cunoscutul articol al lui M. Eminescu: Români din dreapta Dunării, precum și o serie de colaborări selecte și documentate în legătură cu viața românilor de peste hotare. Pagina folclorică și literară, cronica, însemnările, de asemenea foarte interesante și bogate.

Archive Bănățene

Pr. Caius Pascu editează sub titlul de manusus, o modestă publicație de studii și cercetări, din care am primit la redacție primele trei numere: 1. Monografia parohiei ortodoxe române și a școlii primare din Honoric (în colaborare cu E. Biberea). 2. Din trecutul bisericii de lemn din Căpăț și 3. Decorarea și lăudarea unor preoți și mireni din secolul trecut.

E o publicație de merit, care se prezintă și ca înfățișare tehnică în chip foarte plăcut.

Arestarea a doi periculoși șantagiști cari se mai ocupau și cu falsificarea mărcilor

Ambii fuseseră funcționari ai societății „Lomas” din București pe care intenționau s'o șantajeze

București, 22 (SIR.) — Poliția capitalei a prins eri în flagrant delict de șantaj pe numiții Raul Rottenstein zis Anghel Rudicu și Mendel Rottenstein zis Mircea, foști funcționari la soc. „Lomas”, cari în timpul cât au funcționat au sustras scrisori și acte cu vădită intenție de a șantaja la momentul oportun societatea „Lomas.” Spre a fi concediați

și astfel spre a avea prilejul șantajului, ei au ridicat prețiații mari de salarizare, etc., fapt care le-a și atras concedierea. Cum momentul s'a ivit, ei și-au format mari pretenții, căci altfel amenințau societatea cu divulgarea scrisorilor.
Reclamând cazul autorităților, șantagiștii au fost prinși asupra faptului și deferiți spre instruire autorităților judiciare

Partea senzatională constă în aceea, că la descinderea făcută la domiciliul lor din str. Brutus 3, s'au găsit acolo ștanța de cupru pentru reproducerea mărcii poștale și o stampilă originală pentru aplicarea localității și data pe mărci. Aceasta dovedește că șantagiștii se ocupau și cu contrafacerea mărcilor de valoare pe care le vindeau apoi pe prețuri urcate... filatelitelor.

ULTIMA ORA

Francezii au evacuat pădurea și regiunea Warndt

Comunicatul comandamentului german

Barla, 22 (Rador). — Comandamentul suprem german comunică:

In regiunea de frontieră Mosela și Saarbrücken activitate de artilerie și a unităților de frontiere în unele sectoare ale frontului.

Inamicul a evacuat erii și regiunea păduroasă Warndt la Vest de Saarbrücken, cu excepția a două înălțimi aflate în imediata apropiere ale frontului. In celelalte părți ale frontului de Vest domnește liniște cu excepția unui foc de artilerie slab local.

COMUNICATUL FRANCEZ

Paris, 22 (Rador). — Comunicatul francez: Noaptea calmă. Activitatea de patrulare, trageri slabe de artilerie.

Consiliu de cabinet la Paris

Paris, 22 (Rador). — AZI DIMINEAȚĂ S'A ȚINUT UN CONSILIU DE CABINET, CARE A DURAT DOUĂ ORE. S'AU DISCUTAT CHESTIUNI ECONOMICE.

Protest german împotriva cenzurii engleze

New York, 22 (Rador). — D. N. B. transmite: Camera comercială germano-americană a trimis scrisori de protest departamentului de stat, în chestia cenzurii exercitate de englezi asupra curierului american trimis spre Germania. În scrisoare se cere să se ia imediat măsuri contra violării legilor internaționale de către Anglia. Camera de comerț adaugă că are dovezi că și curierul american adresat țărilor neutre este oprit și cenzurat de englezi, iar uneori este înapoiat chiar în Statele Unite.

Interesanta cuvântare a d-ului Hoover rostită președinte al Statei Unite

New York, 22 (Rador). — Fostul președinte Hoover a rostit o cuvântare la radio, în care comentând propunerea făcută de el de curând, de a nu permite decât exportul armelor defensive, a declarat că nu susține o delimitare precisă între armele defensive și cele ofensive. În linii generale, dsa cere menținerea interdicției exportului pentru armele care pot fi folosite împotriva populației civile, și anume: avioane de bombardament, bombe, gaze și submarine, pentru care să fie menținut embargo.

D-sa clasează printre armele defensive: avioanele de vânătoare, de recunoaștere, artileria antiaeriană și munițiile pentru acestea.

Anglia va fi blocată?

Germania a întocmit un plan de 4 ani în acest scop, care privește Reichul, prietenii lui și neutrii

Amsterdam, 22 (Rador). — GERMANIA A ÎNTOCMIT UN PLAN DE PATRU ANI, PENTRU A FACE BLOCADA CONTRA MAREI BRITANII, SCRIE CORESPONDENTUL DIN BERLIN AL ZIARULUI „POLITIKEN”.

„BLOCADA CONTRA ANGLIEI — SCRIE ACEST ZIAR — A ÎNCEPUT ÎN MOD SERIOS, ÎN URMA NOTEI TRIMISĂ DE GUVERNUL GERMAN TUTUROR ȚĂRILOR NEUTRE, CU PRIVIRE LA ESCORTAREA VASE-

LOR.

PLANUL DE PATRU ANI A FOST ELABORAT DE WERNER DAITZ, PREȘEDINTELE NOULUI ORGANISM CREAT PENTRU LUAREA MĂSURILOR NECESARE LA EXECUTAREA BLOCADII.

PLANUL PRIVEȘTE GERMANIA, PRIETENII EI ȘI NEUTRII.

EL A FOST ÎNTOCMIT ÎN AȘA FEL, ÎNCAT VA FI FOARTE GREU PENTRU NEUTRII DE A RAMĂNE ÎN AFARA BLOCADII”.

Germania a ridicat mănua aruncată de Franța și Anglia

Interpretările date comunicatului german sunt greșite.
Este absurd de a se vedea în el o ofertă de pace
— precizează agenția D. N. B.

Berlin, 22. (Rador). — D. N. B.: Comunicatul militar german privitor la prima fază a campaniei pe frontul de Vest, este comentat în străinătate, punându-se accentul pe faptul că germanii n'au urmărit pe francezii în retragere dincolo de frontiera franceză. S'a vorbit în legătură cu acest fapt de o nouă încercare germană de a începe conversații cu francezii și circula șvonul pretinzând că Germania ar face, pe o

cale specială, guvernului francez o nouă propunere de încheierea păcii cu Reichul. Comunicatul militar german nu este decât o dare de seamă obiectivă a ceea ce s'a petrecut de fapt pe frontul de Vest. Este pur și simplu absurd de a se vedea în el o ofertă de pace în vederea păcii. Situația este limpede: Anglia și Franța au respins mâna întinsă de Führer. Ele au aruncat mănua Germaniei și Germania a ridicat-o.

Presa germană și pactul dela Ankara

Privit dela Londra el trebuie să amenințe și Germania

Turcia a părăsit linia politică a lui Ataturk

Berlin, 22 (Rador). — D. N. B. transmite: „Deutsche Diplomatische Korrespondenz” se ocupă de pactul de asistență anglo-franco-turc și scrie între altele: Semnarea pactului, ale cărui baze erau stabilite de mai multe luni, a fost neconținut amânată, pentru a se găsi o coordonare cu concepția Moscovei. Nu s'a reușit. Președinții de consiliu turc și britanic au declarat că unele propuneri sovietice adresate Turciei nu au fost conciliabile cu stipulațiunile asupra cărora intervenise un acord între Franța, Anglia și Turcia. În Anglia și Franța, este lăudată Turcia pentru că a cedat cererilor de a închide intrarea în Marea Neagră pentru vasele de război engleze și franceze.

Se pare că un vechiu vis englez se realizează, acela de a domina nu numai Gibraltarul și canalul de Suez, ci și strămoșirea Dardanelor ca bază pentru Marea Neagră.

Se spune în tratat, că el nu este îndreptat împotriva unei țări terțe, dar declarațiile anterioare fac să fie bine cunoscută direcția spre care tinde documentul, pe baza unei cooperări în Mediterana.

Privit dela Londra, el trebuie să ame-

nințe și Germania.

Semnarea lui precipitată în timpul de față, dovedește că Turcia părăsește linia politică sa schițată de Ataturk. Poate că fiind conștientă de primejdiile ascunse, Turcia caută să descopere căile de siguranță. Din această cauză protocolul suplimentar are o semnificație.

Declarațiile d-lui Saracioglu

Intrevederile dela Moscova au contribuit la strângerea relațiilor dintre Turcia și U. R. S. S.

Ankara, 22 (Rador). — Agenția telegrafică turcă transmite: D. Saracioglu, ministru de externe a primit Vineri pe reprezentanții presei, făcându-le declarațiile următoare:

Am plecat la Moscova pentru a înapoia vizita d-lui Potemkin la Ankara și pentru a avea întrevederi despre chestiunile interesând Turcia și Rusia Sovietică. Pot să afirm că întrevederile mele cu diriguitorii sovietici pe care i-am cunoscut personal, au decurs într-o atmosferă de cordialitate și că vizita mea a

O NOUA MISIUNE încredintată d. von

Pappen pentru Ankara

Copenhaga, 23 (Rador). — Reușite transmite: ZIARUL „NATIONALTIDENDE” ANUNȚĂ CĂ VON PAPPEN, AMBASADORUL REICHULUI ÎN TURCIA SE VA ÎNAPOIA LA ANKARA. EL VA FI ÎNSĂRCINAT CU MISIUNE SPECIALĂ AVÂND CA SCOP ELUCIDAREA ANUMITOR PUNCTE DIN TRATATUL ANGLO-FRANCO-TURC.

Santierele navale

italiene lucrează febril satisfăcând toate comenzile străine

TRIEST, 22. (Rador). — În cel de al treilea trimestru al acestui an, santierele navale dela Adiutica, au terminat construirea a 25 vase comerciale, în total 164.000 tone, din care vreo 10 pentru guvernul său. Faptul acesta dovedește importanța activității acestor santiere și profunzimea încercărilor care o au armătorii străini în construirea lor.

Finlanda va declina

oferta de asistență a Uniunii Sovietelor

Berna, 22 (Rador). — Correspodent din Helsinki al lui „Neue Zürcher Zeitung” crede a ști că Finlanda va declina probabil oferta de asistență a Uniunii Sovietelor. Finlanda ar oferi în schimb asigurarea fermă că Rusia nu va fi atacată de vreo terță putere prin Finlanda. Pentru a sprijini această asigurare statele nordice ar garanta neutralitatea absolută a Finlandei.

Naufragiații de pe vasele „Yorkshire” „City of Mandalay” au sosit la Bordeaux

Bordeaux, 22 (Rador). — Pe bordul vaporului american „Independence Hall” au sosit naufragații celor două nave britanice scufundate în Oceanul Atlantic, „Yorkshire” și „City of Mandalay”.

Naufragiații au povestit împrejurările în care au fost torpilate cele două vase.